

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΣΠΔΕ**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

**2^{ης} (8^{ης}) ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΤΟΥ Σ.Π.Δ.Ε.**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΣΠΔΕ**

2^η (8^η) ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ Σ.Π.Δ.Ε.

Η 2η (8η) συνεδρίαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΠΔΕ) πραγματοποιείται την Παρασκευή 27 Μαρτίου 2009 και ώρα 10.00 το πρωί στην Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων των Γενικών Αρχείων του Κράτους, Δάφνης 61, Ψυχικό, υπό την Προεδρία του Προέδρου του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΠΔΕ) Καθηγητή Γεώργιου Μπαμπινιώτη.

Στη συνεδρίαση παρίστανται τα εξής μέλη της Ολομέλειας του ΣΠΔΕ:

- 1. Γεώργιος Μπαμπινιώτης**
Πρόεδρος Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Επίτιμος Καθηγητής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- 2. Βασίλειος Άνθιμος**
Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών
Προϊστάμενος ΔΟΥ Β Περιστερίου
- 3. Παρασκευάς Γιαλούρης**
Εκπρόσωπος Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης Αττικής
Στη συνεδρίαση παρίσταται και ο αναπληρωματικός εκπρόσωπος
Απόστολος Παπακωνσταντίνου
- 4. Σωτήριος Γκλαβάς**
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- 5. Χρυσούλα Σοφianoπούλου**
Αναπληρώνει στην παρούσα συνεδρίαση τον Πρόεδρο του Κέντρου
Εκπαιδευτικής Έρευνας Μιχαήλ Δερμιτζάκη
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας
- 6. Κωνσταντίνος Σούτσας**
Πρόεδρος Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών
Καθηγητής ΤΕΙ
- 7. Θεόδωρος Καρλαύτης**
Πρόεδρος Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων
- 8. Γενέθλιος Μαυρίκιος**

Προϊστάμενος Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Προϊστάμενος Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας

9. Δήμητρα Χατζημανώλη

Προϊσταμένη Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Προϊσταμένη Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α΄ Αθήνας

10. Πολυξένη Μπίστα

Διευθύντρια σχολικής μονάδας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Διευθύντρια 1^{ου} Γενικού Λυκείου Παπάγου, Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Β΄ Αθήνας

11. Δημήτριος Καραμήτος

Διευθυντής σχολικής μονάδας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Διευθυντής 11^{ου} Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου Ιλίου, Διεύθυνσης
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Γ΄ Αθήνας

12. Χάρις Χελιώτη - Σχολινάκη

Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Σχολική Σύμβουλος Α΄ Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας

13. Προκόπιος Μανωλάκος

Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης 6^{ης} Περιφέρειας Δημοτικής Εκπαίδευσης,
Πειραιά

14. Αδριανός Μουταβελής

Αναπληρωματικός του Γεώργιου Τζίμα, Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής
Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής 9^{ης} Περιφέρειας Ειδικής Αγωγής, Πειραιά

15. Δημήτριος Μπράτης

Εκπρόσωπος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)
Πρόεδρος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)

16. Αικατερίνη Ρηνάκη

Εκπρόσωπος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)

17. Κωνσταντίνος Παπαντωνόπουλος

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ)

18. Νίκος Παίζης

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ)

19. Νικολέτα Δασκαλάκη

Εκπρόσωπος της Βουλής των Εφήβων
Μαθήτρια 10^{ου} Λυκείου Περιστερίου

20. Μιχάλης Κουρουτός

Εκπρόσωπος Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ)

21. Φώτης Σκουλαρίκης

Αναπληρωματικός του Φώτη Λίτσου, εκπρόσωπος Πανελλήνιας
Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ)

22. Άννα Βάσιλα

Αναπληρωματική της Ρένας Μπαρδάνη, εκπρόσωπος του Συνδέσμου
Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ)
Στέλεχος Δικτύου Εργασιακών Σχέσεων και Κοινωνικής Πολιτικής του ΣΕΒ

23. Μιχάλης Χαλκίδης

Εκπρόσωπος Νέας Δημοκρατίας
Βουλευτής Ημαθίας

24. Ιωάννης Πανάρετος

Εκπρόσωπος ΠΑΣΟΚ
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

25. Αδαμαντία Σπαθάτου

Εκπρόσωπος ΛΑΟΣ
Καθηγήτρια Μ.Ε.

26. Ευαγγελία Σχοιναράκη

Εκπρόσωπος Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (ΕΝΑΕ)
Νομάρχης Ηρακλείου

Από τη συνεδρίαση απουσιάζουν οι:

1. Θεμιστοκλής Κοτσιφάκης

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

2. Δημήτριος Γκίνης

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

3. Κωνσταντίνος Γκρίτζαλης

Εκπρόσωπος της Βουλής των Εφήβων
Μαθητής 2^{ου} Λυκείου Χαλανδρίου

4. Γιάννης Αντωνάκος

Εκπρόσωπος Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)
Μέλος Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)

5. Κωνσταντίνος Καρέλης

Εκπρόσωπος Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ)
Δήμαρχος Μελίκης

Η Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας, το Κ.Κ.Ε. και ο ΣΥ.ΡΙΖ.Α δεν όρισαν εκπροσώπους.

Αρμόδια για την τήρηση των πρακτικών η Αγγελική Σουφλή, διοικητική υπάλληλος στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.

Η συνεδρίαση αρχίζει στις 10.00 το πρωί αφού προηγουμένως ο Πρόεδρος διαπιστώνει την ύπαρξη απαρτίας.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

Θέματα προς συζήτηση :

A. Αναμόρφωση Λυκείου

1. Αξιολόγηση επίδοσης μαθητών
2. Αξιοποίηση Βιβλιοθηκών και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας
3. Ανασχεδιασμός Αναλυτικού Προγράμματος
4. Σχολικά βιβλία
5. Σχολικός χρόνος
6. Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για τις ανάγκες του Λυκείου

B. Σύστημα Επιλογής των υποψηφίων για τα ΑΕΙ / ΤΕΙ

1. Επιλογή υποψηφίων μετά το Απολυτήριο τού Λυκείου
2. Πιθανά συστήματα

Γ. Χρονικός ορίζοντας εφαρμογής και κόστος των προτεινομένων

Δ. Συζήτηση για αναμόρφωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Δημοτικό-Γυμνάσιο).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι καλημέρα. Σας καλωσορίζω στην 2^η συνεδρία. Αυτό τον χώρο ομολογώ ότι δεν τον γνώριζα ότι υπάρχει, ήταν ένα αμφιθεατράκι, αίθουσα, την οποία απλώς διαμορφώσαμε βάζοντας αυτά τα τραπέζια, για να μπορούμε να συνεδριάζουμε. Νομίζω ότι είναι και κεντρικός και ήσυχος, ώστε να μπορούμε να δουλεύουμε εδώ και θέλω από τώρα να σας πω για να κάνετε τον προγραμματισμό σας, ότι οι επόμενες συνεδριάσεις θα παρακαλούσα να είναι στις 9 Απριλίου πια, είναι ημέρα Πέμπτη, πάλι η ώρα 10, εδώ και μετά το Πάσχα, στις 24 Απριλίου, ημέρα Παρασκευή, πάλι την ίδια ώρα. Για τις δυο δηλαδή επόμενες συνεδρίες θα σας παρακαλούσα, 9 Απριλίου και 24 Απριλίου, ώρα 10 εδώ.

Πριν μπούμε στην ημερήσια διάταξη, έχω μια πρόσκληση από την ΔΟΕ, μια και βλέπω τον Πρόεδρό της εδώ, να συναντηθούμε στα γραφεία τους, ώστε να έχουμε μια ενημέρωση. Κύριε Πρόεδρε θα έρθω, θα κανονίσουμε το πότε.

Κυρίες και κύριοι, κλείνοντας την προηγούμενη συνεδρία, είχαμε πει ν' αρχίσουμε να μπαίνουμε στα θέματά μας. Πρέπει να μπούμε στην καρδιά των θεμάτων για να βρούμε και τα προβλήματα τα οποία θ' αντιμετωπίσουμε.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, για τις 24 Απρίλη επειδή έχουμε ένα συνέδριο στην Κύπρο η Ομοσπονδία μας θα λείπουμε όλοι. Μπορούμε να το αλλάξουμε για πιο αργά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να το κοιτάξω. Ξέρετε, είμαστε πολλοί εδώ και διάφοροι φορείς και για να βρει κανείς μια ημερομηνία που θα ταιριάζει σε όλους είναι δύσκολο, αλλά θα το κοιτάξω. Για 9 του μηνός ισχύει πάντως.

Ο συνάδελφος εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ, ο Καθηγητής κ. Πανάρετος έχει στείλει μια επιστολή, ένα έγγραφο το οποίο έχει μοιραστεί σε όλους. Η πρότασή μου είναι, ότι όπως συζητάμε τα θέματα, θ' αντιμετωπίζουμε αυτά τα οποία θίγει και στην επιστολή του, στο έγγραφό του ο κ. Πανάρετος και θα βλέπουμε στην πράξη θέσεις, απόψεις, οι οποίες έχουν διατυπωθεί και τις οποίες φυσικά θα συζητήσουμε εδώ και θα λάβουμε υπ' όψιν όπως θα εκτίθενται από τους εκπροσώπους, οι οποίοι και θα σχολιάζουν τις απόψεις αυτές.

Για να υπάρχει ένα αποτέλεσμα και να μπορούμε να προχωρήσουμε με ρυθμούς, ώστε η διαδικασία να έχει ορατό τέλος, έχω παρακαλέσει και αρχίσαμε ήδη από την προηγούμενη συνάντησή μας, να βλέπουμε συγκεκριμένα θέματα. Κάποια απ' αυτά είναι δύσκολα κι έχουν και προεκτάσεις και θέλουν μελέτη, θα πρέπει να τ' αναθέσουμε σε Ομάδες Εργασίας. Απλώς πρέπει να τεθούν και να έχουμε μια πρώτη δική μας εκτίμηση, ώστε να ξέρουμε τι ακριβώς συζητάμε, τι ψάχνουμε και τι ενδεχομένως θα στέλνουμε στο Πολιτικό Συμβούλιο, όπου οι άνθρωποι εκεί ενδεχομένως θα χρειαστεί να συζητήσουν κάποια από τα θέματα που εμείς εδώ θέτουμε κι έχουν μια πολιτική προέκταση.

Το πρώτο που είχε τεθεί, σας το θυμίζω, είναι να συζητήσουμε και να σκεφθούμε και ν' ακούσουμε θέσεις. Είπαμε κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι το ιδανικό θα είναι τελειώνοντας οι μαθητές μας το Λύκειο να μπορούσαν να μπαίνουν στα Πανεπιστήμια – ένα σύστημα που ισχύει σε αρκετές χώρες και που μπορεί να είναι η επιδίωξή μας. Αυτή τη στιγμή όμως συμφωνούμε όλοι ότι με τις 100.000 περίπου υποψηφίους και 40.000 θέσεις που διαθέτουμε στα ΑΕΙ-ΤΕΙ δεν μπορούμε να εξυπηρετήσουμε αυτή τη ζήτηση. Επομένως

θα πρέπει να έχουμε ένα σύστημα επιλογής και το οποίο προφανώς θα έχει μια μορφή εξετάσεων. Ποια θα είναι αυτή θα την συζητήσουμε, αλλά θα πρέπει να υπάρχει. Το πρώτο που πρέπει ν' αντιμετωπίσουμε, γιατί είναι καίριο, είναι αν αυτή η δοκιμασία, η εξέταση, η επιλογή, θα γίνεται μέσα στο Λύκειο ή έξω από το Λύκειο. Εάν θα είναι μέσα στο Λύκειο, εάν θα είναι στην Γ' τάξη του Λυκείου ή θα είναι στην Β' και στην Γ', έχει προταθεί κι αυτό, η μία άποψη. Η άλλη άποψη είναι εκτός Λυκείου, αφού οι μαθητές θα έχουν τελειώσει το Λύκειο. Υπάρχουν διάφορες απόψεις. Δεν είναι εδώ ο κ. Παπάζογλου, είχε παρακαλέσει ο κ. Βερέμης, επειδή είχαν κάνει μια συζήτηση, ο κ. Παπάζογλου να μας έλεγε μια άποψη. Και το αναφέρω αυτό γιατί νομίζω, όσο τέλος πάντων έχω πληροφορηθεί γι' αυτή την άποψη, ότι ήταν να υπάρχει μια εξέταση στην Β' και στην Γ' Λυκείου και μάλιστα και μια ενίσχυση ενός τύπου φροντιστηρίου. Κάποια στιγμή θα φωνάξουμε τον κ. Παπάζογλου να μας πει αυτή την άποψη γιατί έχει συζητηθεί μέσα στο ΕΣΥΠ και είναι σωστό να την πληροφορηθούμε. Αυτό είναι το ένα.

Πρέπει να σας πω ότι έχει γίνει μια δημοσκόπηση, δεν ξέρω αν την είδατε δημοσιευμένη στον «Ελεύθερο Τύπο», που δείχνει, έχει μια σημασία αυτό ειδικά γι' αυτό το θέμα, ότι 69% των ερωτηθέντων, ερωτήθηκαν κάπου 1.000 άτομα ενδεικτικά από διάφορες κατηγορίες, θέλουν να είναι εκτός του Λυκείου. Υπάρχει δηλαδή μια τέτοια τοποθέτηση και βέβαια, εάν αυτό γινόταν, θ' απελευθέρωνε και το Λύκειο από αυτό το βάρος για όσους βλέπουν ότι έτσι πρέπει να έχουν τα πράγματα.

Επομένως το πρώτο που πρέπει να δούμε, είναι να σκεφθούμε εάν το σύστημα επιλογής με την όποια εξέταση θα έχει, μέχρι να φτάσουμε στην ιδανική του μορφή, όπου δεν θα υπάρχει εξέταση, εφαρμόζεται έξω από το Λύκειο, αφού έχουν τελειώσει οι μαθητές κι έχουν πάρει το απολυτήριό τους ή θα γίνει στην Γ' Λυκείου, στην Β' Λυκείου. Πού θα γίνεται;

Ένα δεύτερο θέμα που είχαμε θέσει ήταν εάν θα υπολογίζεται η επίδοση των μαθητών στο Λύκειο για την εισαγωγή στα Πανεπιστήμια. Πολλά συστήματα τα οποία ισχύουν, συνυπολογίζουν την επίδοση των μαθητών στο Λύκειο. Και αυτό βέβαια αναβαθμίζει τη λειτουργία του Λυκείου, διότι οι μαθητές παίρνουν στα σοβαρά τη φοίτησή τους στο σχολείο, ενώ τώρα ξέρουμε ότι το βάρος έχει δοθεί στις τελευταίες τάξεις στο φροντιστήριο. Όχι ότι δεν υπάρχει βεβαίως η φοίτηση και το ενδιαφέρον, αλλά είναι πάρα πολύ μειωμένο και εδώ συνάδελφοι μάς περιέγραψαν τις καταστάσεις τις οποίες όσοι ζούμε και κοντά σε σχολεία τις ξέρουμε και τις ζούμε. Όμως, εάν τεθεί θέμα να συνυπολογίζεται η επίδοση στο Λύκειο, αρχίζουν μια σειρά από ερωτήματα που θα πρέπει να ερευνηθούν και να μελετηθούν από μια Ομάδα Εργασίας. Ποια αντικειμενικότητα μπορεί να εξασφαλιστεί ώστε η βαθμολογία, η επίδοση, η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών να είναι ευρύτερα αποδεκτή; Υπάρχουν διάφορες απόψεις κι έχουν εκφραστεί και από κόμματα και από φορείς και από άτομα, είναι το γνωστό θέμα των περιφερειακών τεστ, τα οποία προφανώς αποτελούν μια αντικειμενική αξιολόγηση. Από την άλλη, δεν μπορούμε να στερήσουμε από το δάσκαλο που ζει κάθε μέρα τους μαθητές του, το δικαίωμα να έχει λόγο στην αξιολόγηση. Και πρέπει να βρούμε τους τρόπους, εάν πάμε σ' αυτό το σύστημα όπου θα συνδυάζεται η αντικειμενικότητα μέσω των περιφερειακών τεστ με την βαρύτητα της βαθμολογίας που θα δίνει ο δάσκαλος, που ζει τους μαθητές όλο το χρόνο, στα προφορικά. Και βεβαίως, εάν θα συνυπολογίζεται με τι ποσοστό. Θα είναι κατά το ήμισυ, θα είναι λιγότερο, θα είναι ενδεικτικό, θα είναι βαρύνον; Εάν

είναι απλώς ενδεικτικό , δεν έχει μεγάλη σημασία. Από την άλλη δεν μπορεί να είναι καθοριστικό, πρέπει απλώς να έχει μια βαρύτητα την οποία πρέπει να συζητήσουμε. Και ποια θα είναι η σχέση με τις εισαγωγικές εξετάσεις.

Κύριοι συνάδελφοι, βρέθηκα για άλλον λόγο, με την ιδιότητα του Προέδρου του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, ιδρύσαμε μια εστία, ένα Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού στην Αυστραλία, στη Μελβούρνη. Και βρέθηκα εκεί και βέβαια αξιοποίησα την ευκαιρία να δω την Υπουργό Παιδείας και τους ανθρώπους πώς δουλεύουν εκεί, γιατί έχουν ένα καλό σύστημα οι Αυστραλοί, που είναι μια προέκταση του αγγλικού συστήματος. Αυτοί λοιπόν έχουν δυο φορείς, ο ένας είναι σαν το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το δικό μας που φροντίζει τ' αναλυτικά προγράμματα και αξιολογήσεις και ο δεύτερος είναι ένα είδος ανεξάρτητου φορέα, δεν είναι ακριβώς ανεξάρτητος, υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας, αλλά έχει μια ίδια λειτουργία που είναι να διεξάγει τις εξετάσεις αυτές για τα Πανεπιστήμια αλλά και για το σχολείο. Τι έχουν κάνει εκεί. Εκεί έχουν ένα σύστημα Moderation στο οποίο στατιστικολόγοι, και έχουμε εδώ τον ειδικό, τον κ. Πανάρετο, έχουν βρει λογαρίθμους, που εάν υπάρχει μεγάλη διαφορά από την επίδοση στο σχολείο σε σχέση με αυτές τις εξετάσεις, ας το πούμε τις εισαγωγικές που δίνουν, υπάρχει ένας αλγόριθμος ο οποίος ρυθμίζει τις διαφορές αυτές κατά μάθημα, κατά κατηγορία, μια σειρά από παράγοντες. Εν πάση περιπτώσει μίλησαν για ένα σύστημα το οποίο είναι αρκετά σύνθετο και το οποίο το έχουν βρει μετά από πολλά και είναι κοινωνικά αποδεκτό. Συνεχώς μιλούσαν με αυτόν τον όρο, ότι είναι κοινωνικά αποδεκτό το σύστημα αυτό, δηλαδή δεν αμφισβητείται από κανέναν. Το αναφέρω απλώς ως ένα στοιχείο. Όταν λέμε συνυπολογισμός θα είναι και σε σχέση με τις εισαγωγικές ή δεν θα έχει σχέση με αυτές τις εξετάσεις; Κι όταν λέμε ότι θα συνυπολογίζεται η επίδοση θα είναι για την Α' και την ' Λυκείου ή θα είναι και για την ' ; Αλλά εάν θα είναι και για την Α' Λυκείου και δίνει μετά εξετάσεις, τι νόημα έχει; Όλα αυτά είναι μια σειρά από θέματα τα οποία πρέπει να μελετηθούν για να μην φορτώσουμε με δοκιμασίες και με τεστ τους μαθητές και πάμε πάλι σ' ένα εξετασιοκεντρικό, που το λένε , σύστημα. Από την άλλη , χωρίς κάποιες δικλείδες ασφαλείας δεν μπορούμε να μιλάμε για συνυπολογισμό της επίδοσης.

Εάν δεν συνυπολογίζεται, καταλαβαίνουμε ότι τότε όλο το βάρος πέφτει στην εξέταση και τότε δεν μπορούμε, νομίζω, να σκεφτούμε πώς μπορούμε ν' αναβαθμίσουμε το Λύκειο, όχι μόνο λειτουργικά και με όρους αναμόρφωσης Προγράμματος. Αυτά θα τα συζητήσουμε και είναι και η ουσία, αλλά να το αναβαθμίσουμε στη συνείδηση των μαθητών, ώστε ν' αρχίσουν να υπολογίζουν το σχολείο. Εκεί είναι ένα πρόβλημα.

Θέτω αυτά τα δύο πρώτα θέματα , για να συζητήσουμε μετά το κύριο θέμα που είναι η αναβάθμιση του Λυκείου, ο ρόλος του δασκάλου, η αναμόρφωση του Λυκείου που έχει σχέση με τ' αναλυτικά προγράμματα, με τον τρόπο διδασκαλίας, με την τεχνολογία, τις πληροφορίες, με τα βιβλία, με τον χρόνο τον σχολικό, με όλα αυτά τα πράγματα τα οποία ξέρετε και ξέρουμε και τα οποία πρέπει να είναι το κύριο θέμα της συζητήσεώς μας.

Εδώ θα ήθελα πάλι να σας πω ένα στοιχείο που διάβασα στη δημοσκόπηση αυτή, ότι το 97% των ανθρώπων ηλικίας 18 έως 24, το 97% ,θέλουν ν' αλλάξει το πρόγραμμα και η δομή του Λυκείου. Μου έκανε εντύπωση αυτό το ποσοστό το οποίο είναι συντριπτικό ποσοστό, δηλαδή θέλει ο κόσμος μία αλλαγή και ιδίως οι άνθρωποι που είναι κοντά στον χώρο του Λυκείου, 18 με 24 ετών.

Τέλος πρέπει να μας απασχολήσει το σύστημα επιλογής. Έχουμε ξαναπεί ότι δεν πρόκειται εμείς ν' ανακαλύψουμε τον τροχό κτλ., υπάρχουν αυτά τα συστήματα τα οποία είναι γνωστά, λεπτομέρειες μπορούμε να μάθουμε, διότι είναι και στο «Ευρυδίκη» και αλλού, και θ' αναθέσουμε να μας τις φέρουν, το εισηγείται και ο κ. Πανάρετος, αλλά είναι αυτονόητο ότι μπορούμε να τα δούμε. Αλλά κυρίως τα συστήματα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μας είναι γνωστά, έχουν συζητηθεί κατά καιρούς σε συνέδρια, σε μελέτες, σε έρευνες, δεν είναι κάτι καινούργιο. Νομίζω ότι είμαστε ώριμοι να κάνουμε, όταν φτάσουμε στο σημείο αυτό, μια συζήτηση για το ποιο σύστημα επιλογής θα μας έφερνε μ' έναν τρόπο στα Πανεπιστήμια που να είναι όσο γίνεται πιο ευέλικτος, λιγότερο αγχώδης, αλλά και ουσιαστικός και αντικειμενικός και δίκαιος.

Διότι αυτό το σύστημα που έχουμε σήμερα όλοι συμφωνούμε ότι είναι αντικειμενικό, αλλά δεν συμφωνούμε, νομίζω, όλοι ότι είναι αξιόπιστο. Δηλαδή ότι φέρνει πάντοτε τους καλύτερους, το λέω δε ως πανεπιστημιακός αυτό, φοιτητές στο Πανεπιστήμιο. Αλλά είναι αντικειμενικό. Και αυτό το προτέρημα πρέπει να δούμε πώς μπορούμε να το κρατήσουμε.

Αγαπητοί αυτά είναι τα θέματα τα οποία πρέπει ν' αρχίσουμε να συζητάμε και το καθένα απ' αυτά έχει πολλές παραμέτρους και θα χρειαστεί να τα μελετήσουμε με ομάδες οι οποίες θα μας φέρουν εισηγήσεις, ώστε να μη γίνεται απλώς μια ανταλλαγή απόψεων, αλλά να έχουμε και συγκεκριμένα θέματα. Επίσης, το ξαναλέω ότι οι Ενώσεις των Διδασκόντων είτε είναι πρωτοβάθμια είτε είναι δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είτε είναι ΟΙΕΛΕ κτλ. όλοι κατά καιρούς και βεβαίως η δημόσια εκπαίδευση, έχουν μελετήσει τέτοια θέματα, υπάρχουν πρακτικά συνεδρίων, υπάρχουν πολλά πράγματα, τα οποία πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν. Και πιστεύω ότι θα μπορούμε να κάνουμε μια συζήτηση και μια δουλειά ουσίας, ώστε να βοηθήσουμε την όποια κυβέρνηση, τους όποιους ανθρώπους θα κληθούν να πάρουν αποφάσεις, να έχουν στα χέρια τους πράγματα που να μπορούν να βασιστούν και να υπάρξει μια πραγματική αλλαγή.

Ξέρετε ο κόσμος περιμένει πολλά, έχει επενδύσει πολλές προσδοκίες στην Επιτροπή μας και θα είμαστε όλοι ευτυχείς και θα έχουμε προσφέρει, αν μπορέσουμε να δικαιώσουμε αυτές τις προσδοκίες ως προς εμάς, ως προς τις προτάσεις μας. Επαναλαμβάνω ότι οι προτάσεις θα είναι εναλλακτικές, ότι δεν πρόκειται να αποσιωπηθούν απόψεις, θα καταγραφούν όλες οι απόψεις και η πολιτική εξουσία που θα κάνει τις επιλογές, εκεί ας βρει αυτά που νομίζει -και ν' αναλάβει την ευθύνη βέβαια- ότι είναι τα πιο σωστά. Αλλά εμείς μετά λόγου γνώσεως και γνωρίζοντας τα πράγματα, πρέπει να φτάσουμε να τους πούμε με τ' όνομά τους τα πράγματα και με δυνατότητες διάφορες. Αυτό το λέω για να διευκολύνω και τις απόψεις, δεν πάμε εδώ με ψηφοφορίες να βγάλουμε μια απόφαση και κάπου να αποκρύψουμε απόψεις, θ' ακουστούν όλα αυτά τα πράγματα και νομίζω ότι την πολιτική ευθύνη θα την πάρουν αυτοί που θα βρίσκονται να έχουν αυτή την πολιτική ευθύνη.

Κύριοι συνάδελφοι, το πρώτο θέμα που θα ήθελα ν' αρχίσουμε να συζητάμε, για να μην πηγαίνουμε σε όλα, είναι εάν θα βλέπαμε το θέμα της επιλογής, αυτό το εξεταστικό, να είναι έξω από το Λύκειο ή μέσα στο Λύκειο. Ο κ. Πανάρετος έχει τον λόγο.

I. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Καλή σας μέρα κ. Πρόεδρε και καλή σας μέρα κύριοι και κυρίες. Θα ήθελα να σας παρακαλέσω πριν μπούμε στην ημερήσια διάταξη

να καθορίσουμε έναν πιο στρατηγικό στόχο για τις εργασίες αυτού του Συμβουλίου. Θα ξεκινήσω με κάτι που θέλω να είναι απόλυτα σαφές: ότι είμαι εδώ για να συνεισφέρω όσο μπορώ.

Αισθάνομαι όμως ότι προχωράμε μ' έναν τρόπο, ή φαίνεται να προχωράμε μ' έναν τρόπο, ο οποίος δεν διευκολύνει την συμμετοχή όλων μας.

Σας διαβάζω την επιστολή που σας έστειλα κύριε Πρόεδρε:

«**Προς:** Καθηγητή Γ. Μπαμπινιώτη

Πρόεδρο του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας

Κοιν: 1. Καθηγητή Θ. Βερέμη, Πρόεδρο Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας
2. Γραφείο Προέδρου του ΠΑΣΟΚ

19 Μαρτίου 2009

Αγαπητέ κ. Πρόεδρε,

Σε συνέχεια των απόψεων που διετύπωσα στην πρώτη συνεδρίαση του Συμβουλίου και εν όψει της επόμενης συνεδρίασης του οργάνου και για την αποδοτική λειτουργία του, θα ήθελα να επισημάνω τα εξής:

Θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμο να γνωστοποιηθούν γραπτά και επισήμως στα μέλη του Συμβουλίου πριν από την συνεδρίαση, οι στόχοι τους οποίους η κυβέρνηση θεωρεί ότι θα πρέπει να επιδιώκουν οι όποιες αλλαγές συζητηθούν. Αυτό θα επιτρέψει στα μέλη του Συμβουλίου να προετοιμασθούν ώστε η συζήτηση στην επόμενη συνεδρίαση να είναι ουσιαστική. Θεωρώ ότι η διαμόρφωση συναίνεσης για τους στόχους θα επιτρέψει στην συνέχεια την ανταλλαγή απόψεων στο Συμβούλιο για τα προβλήματα του σχολείου που θα πρέπει να μας απασχολήσουν.

Θα σας παρακαλούσα επίσης, πριν από την επόμενη συνεδρίαση -αν αυτό είναι εφικτό, να εξασφαλίσετε την απάντηση της κυβέρνησης στο αίτημα του προέδρου του ΠΑΣΟΚ για μετατροπή του ΕΣΥΠ σε ανεξάρτητη αρχή.

Τέλος θα παρακαλούσα όπως, στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης –εφ' όσον συμφωνείτε, περιληφθούν τα παρακάτω θέματα που έθεσα και στην πρώτη συνεδρίαση.

1. Αξιοκρατικές διαδικασίες επιλογής των στελεχών της εκπαίδευσης
2. Επιβράβευση των εκπαιδευτικών που διακρίνονται στην εκτέλεση των καθηκόντων τους.
3. Διαμόρφωση των συνθηκών βελτίωσης της ποιότητας και της εικόνας του εκπαιδευτικού μας συστήματος σε σχέση με τις διεθνείς αξιολογήσεις στις οποίες συμμετέχουμε και στις οποίες συνεισφέρουμε οικονομικά ως χώρα

(αξιολογήσεις του ΟΟΣΑ, διεθνείς συγκριτικοί δείκτες ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος κλπ).

Στην περίπτωση που προτίθεσθε να συζητηθεί στο Συμβούλιο το σύστημα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα ήταν χρήσιμο να ζητηθεί από το ΥΠΕΠΘ μια αναλυτική παρουσίαση των συστημάτων πρόσβασης που εφαρμόζονται σήμερα στις διάφορες χώρες της ΕΕ και τις ΗΠΑ με τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους αλλά και τους εκπαιδευτικούς στόχους των συστημάτων αυτών. Αυτό θα βοηθήσει, ώστε η σχετική συζήτηση στο Συμβούλιο να είναι ουσιαστική και αποτελεσματική.

Τέλος, θα ήταν χρήσιμο να δοθούν στα μέλη του Συμβουλίου οι προτάσεις των κομμάτων για το σχολείο. (Αντιλαμβάνομαι ότι έχετε ήδη στην διάθεση σας την σχετική πρόταση του ΠΑΣΟΚ). Αυτό θα μας επιτρέψει να εντοπίσουμε ενδεχόμενα σημεία σύγκλισης απόψεων. Με τον τρόπο αυτό θα διαμορφωθούν οι συνθήκες ώστε να οδηγηθούμε σε συμπεράσματα και προτάσεις ευρύτερης αποδοχής που έχουν ελπίδα να εφαρμοστούν ώστε και ο διάλογος στο Συμβούλιο να είναι χρήσιμος και ουσιαστικός.

Είμαι στην διάθεσή σας για τις όποιες αναγκαίες διευκρινήσεις.

Θα σας παρακαλούσα όπως το παρόν κοινοποιηθεί στα μέλη του Συμβουλίου.

Με εκτίμηση

Καθηγητής Ιωάννης Πανάρετος

Εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ στο ΕΣΥΠ και τα συμβούλιά του»

Έχω ζητήσει, και νομίζω ότι ήταν κάτι το οποίο δεν ήταν υπερβολικό, να καθοριστούν από τον Υπουργό Παιδείας, από την κυβέρνηση, οι στόχοι αυτού του διαλόγου. Αυτοί οι στόχοι δεν έχουν καθορισθεί. Και όσο προχωράμε σε μια επιμέρους διαδικασία συζήτησης, σε επιμέρους θέματα - ανεξάρτητα πόσο σοβαρά είναι αυτά τα θέματα - δεν έχουμε αυτό το στόχο. Και φαντάζομαι ότι τουλάχιστον οι εκπρόσωποι των κομμάτων έχουν την ανάγκη να γνωρίζουν ποια είναι τα θέματα για τα οποία συζητάμε. Αυτό είναι το πρώτο. Και το επαναλαμβάνω σήμερα και αναρωτιέμαι εάν θα υπάρξει κάποια απάντηση από τον εκπρόσωπο του Υπουργού Παιδείας, διότι υπάρχει εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας εδώ. Αυτό είναι το ένα θέμα.

Το δεύτερο θέμα είναι επίσης ένα ουσιαστικό θέμα που έθεσα και στην επιστολή μου, έχει τεθεί μέχρι τώρα 3 ή 4 φορές, αναφορικά με το ποια είναι η πρόθεση του Υπουργείου Παιδείας σε σχέση μ' αυτό το όργανο, εάν αποδέχεται ή αν απορρίπτει την πρόταση του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ για να γίνει ανεξάρτητη Αρχή. Και γι' αυτό το θέμα θα παρακαλούσα σήμερα τον εκπρόσωπο του Υπουργού Παιδείας να μας απαντήσει, διότι δεν μπορεί να συζητάμε κ. Πρόεδρε εάν, γίνονται δεκτές ή όχι οι απόψεις των συνομιλητών, αλλά εάν δεν απαντώνται τα ερωτήματα των συνομιλητών.

Δεν θα επανέλθω στις προτάσεις που έκανα για θέματα που νομίζω ότι θα πρέπει να είναι στην ημερήσια διάταξη, γιατί αυτό είναι ένα θέμα το οποίο μπορεί να συζητηθεί σε κάποια άλλη χρονική στιγμή.

Κι έρχομαι τώρα στο δεύτερο θέμα στην ημερήσια διάταξη. Από την τοποθέτησή σας και από την ημερήσια διάταξη, θα πρέπει να σας πω ότι διαφωνώ πλήρως με την προσέγγιση με την οποία φαίνεται να ξεκινάμε. Το πρώτο θέμα της ημερήσιας διάταξης, όπως καταγράφεται, είναι η αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Κατά την άποψή μου αυτό είναι ένα ουσιαστικό θέμα, αλλά είναι ο τελευταίος κρίκος μιας αλυσίδας η οποία έχει μια μακρά πορεία μέχρι να φτάσουμε στον κρίκο αυτό. Και πιστεύω ότι πρέπει, αν θέλουμε να είμαστε όπως κι εσείς είπατε, ουσιαστικοί κι εποικοδομητικοί, να πάρουμε αυτή την αλυσίδα σωστά. Ετέθη από τον Πρόεδρο της ΔΟΕ στην προηγούμενη συνεδρίαση το θέμα του να ξεκινήσουμε από το σχολείο, που είναι μια πολύ εύλογη κατά τη γνώμη μου άποψη, αλλά εγώ σας είπα, σέβομαι ότι εσείς καταρτίζετε την ημερήσια διάταξη, θα ήθελα όμως να υπάρχει μια στρατηγική. Ποιοι είναι οι στόχοι και προς τα πού οδηγούμαστε.

Επομένως σας διατυπώνω την άκρως αρνητική άποψή μου για την ημερήσια διάταξη, όπως επίσης και για το θέμα με το οποίο ξεκινήσαμε να συζητάμε σήμερα, όπως το τοποθετήσατε. Και πάλι θα παρακαλούσα, ενδεχομένως και μέσα στο Συμβούλιο, να συζητήσουμε με ποια θέματα θεωρούμε ότι θα ήταν προτιμότερο να ξεκινήσουμε τον διάλογο αυτόν. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. συνάδελφε. Θα πω λίγα λόγια πρώτα και μετά ο εκπρόσωπος του Υπουργείου θα μπορούσε να πει ό,τι γνωρίζει.

Για τους στόχους του διαλόγου. Οι στόχοι του διαλόγου, δηλαδή η εντολή που πήραμε ως Συμβούλιο να εξετάσουμε, είναι δύο χώροι, δύο αντικείμενα. Η αναμόρφωση του Λυκείου και το σύστημα επιλογής για τα Πανεπιστήμια. Εμείς είπαμε και ξέρουμε ότι αυτά έχουν σχέση, η αναμόρφωση του Λυκείου και γενικά το Λύκειο, αφορά στο Γυμνάσιο, στο Δημοτικό, στο Νηπιαγωγείο και γι' αυτό είπαμε ότι αυτά θα πρέπει επίσης να τα συζητήσουμε. Απλώς δίνουμε ένα προβάδισμα σ' αυτό που τίθεται ως κύριο αίτημα και το οποίο είναι πολύ πιεστικό, το θέμα του Λυκείου και των στρεβλώσεων που έχει υποστεί και το θέμα της επιλογής των υποψηφίων για τα Πανεπιστήμια. Επομένως οι στόχοι του διαλόγου για μένα έχουν τεθεί και είναι αυτοί οι δύο. Εμείς τους διευρύνουμε βεβαίως και πάμε και στις άλλες βαθμίδες και έτσι είναι το σωστό. Και θα πάμε. Αυτό είναι το ένα.

Για το ΕΣΥΠ, αν θα είναι ανεξάρτητος φορέας ή όχι κτλ., αυτό είναι ένα θεσμικό θέμα που πρέπει να συζητηθεί, θα έλεγα κ. εκπρόσωπε, στο Πολιτικό Συμβούλιο, είναι ένα καθαρά θεσμικό πολιτικό θέμα, δεν είναι τώρα εμείς εδώ να συζητήσουμε αν θα είναι ανεξάρτητος φορέας ή δεν θα είναι, νομίζω ότι δεν έχουμε τέτοια δικαιοδοσία. Πρέπει να συζητηθεί στο Πολιτικό Συμβούλιο το οποίο δεν έχει και πολλά θέματα νομίζω, ένα κύριο θέμα είναι αυτό.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Κύριε Πρόεδρε με συγχωρείτε που σας διακόπτω, δεν είπα να συζητηθεί εδώ, είπα ότι θα πρέπει να υπάρχει απάντηση της κυβέρνησης. Αυτό είπα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα παρακαλούσα να κάνουμε μια συνεννόηση, η κ. Διαμαντοπούλου να το θέσει αυτό στο Πολιτικό Συμβούλιο όπου είναι ο

Υπουργός εκεί και να πάρει την όποια θέση του Υπουργού. Καταλαβαίνω με ποιο νόημα το θέτετε, αλλά δεν μπορούμε να πάρουμε θέση σ' αυτό.

Τέλος, για την ημερήσια διάταξη, από μια μεγάλη πείρα που έχω κι εγώ, αλλά έχετε κι εσείς βέβαια σε διοίκηση μεγάλων Ιδρυμάτων με πολυπρόσωπα σώματα, πρέπει κάπου να μπούμε σε μια σειρά, ν' αρχίσουμε να συζητάμε. Τα θέματα συνδέονται, είναι αλυσίδα. Και θ' αναδεικνύονται όλα τα θέματα. Επομένως το τι θα συζητήσουμε, πιστεύω ότι μ' αυτό το διάγραμμα που έδωσα, είναι μέσα στους στόχους που μας ετέθησαν για τα δυο πρώτα μεγάλα θέματα και νομίζω ότι μέσα σ' αυτό μπορούμε να κινηθούμε. Τώρα εάν μέσα από τη συζήτηση βγαίνουν πράγματα τα οποία θα την διευρύνουν, θα μας πηγαίνουν αλλού, αυτά θα τα δούμε και θα τα συζητήσουμε. Αλλά από κάπου πρέπει να ξεκινήσουμε. Πιστεύω ότι αυτό το περίγραμμα που έθεσα έχει μια σχέση με πραγματικότητες, δηλαδή τι γίνεται με το Λύκειο και τι γίνεται με το εξεταστικό σύστημα. Αυτά από μένα. Ν' ακούσουμε τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, τον κ. Γιαλούρη.

Π. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ: Καλημέρα κι από μένα. Ως προς το αίτημα για μετατροπή του ΕΣΥΠ σε Ανεξάρτητη Αρχή έχει ενημερωθεί η κυβέρνηση, θα τοποθετηθεί, δε νομίζω ότι είναι ζήτημα το οποίο θα το συζητήσουμε στο Συμβούλιο εδώ, όπως είπε και ο κ. Μπαμπινιώτης. Μπορούμε να προχωρήσουμε, γιατί οι αλλαγές στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση δεν μπορούν να περιμένουν.

Ως προς το αίτημα του κ. Πανάρετου να συμπεριληφθούν στην ημερήσια διάταξη και άλλα θέματα, όπως αξιοκρατικές διαδικασίες, επιλογή στελεχών, επιβράβευση εκπαιδευτικών κτλ., ασφαλώς και είναι θέματα σημαντικά και τα οποία θα πρέπει να τα συζητήσουμε, φοβάμαι όμως πως αν ανοίξουμε όλα τα θέματα ταυτόχρονα, θα οδηγηθούμε σε χαστικές καταστάσεις, θα δαιδαλοδρούμε και δεν θα μπορέσουμε να οδηγηθούμε σε αποτέλεσμα. Και νομίζω, είμαι απόλυτα βέβαιος, ότι κάτι τέτοιο δεν είναι στις προθέσεις κανενός από μας, το αντίθετο μάλιστα.

Σε ό,τι αφορά τους στόχους της κυβέρνησης, στην ομιλία του ο κ. Υπουργός κατά την εναρκτήρια συνεδρίαση, έχω εδώ αντίγραφο της ομιλίας του κ. Υπουργού, έχουν τεθεί και οι στόχοι αυτοί που ήταν γενικοί, αλλά και αναφέρθηκαν και από τον κ. Μπαμπινιώτη. Θα ήθελα μόνο να πω δυο κουβέντες αν μου επιτρέπετε κ. Πρόεδρε, ότι γενικά για το σύστημα πρόσβασης και για όλα τα θέματα δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις. Κανείς μας δεν κατέχει τη μόνη αλήθεια. Στόχος όλων είναι η βελτίωση της ελληνικής εκπαίδευσης προς όφελος του ελληνικού λαού. Η λύση στην οποία θα καταλήξουμε κάποια στιγμή, θα πρέπει να περιέχει το κατάλληλο μίγμα, ή δέσμη μέτρων, ώστε να διατηρεί τα θετικά του υπάρχοντος συστήματος, να θεραπεύει υπάρχουσες αδυναμίες και να είναι αποδεκτή από την ελληνική κοινωνία. Θα πρέπει να βρούμε όχι μόνο το φάρμακο, αλλά και την κατάλληλη δόση ώστε να οδηγούμαστε σε θεραπεία και όχι σε θάνατο. Η λύση προφανώς θα πρέπει να προκύψει μέσα από γόνιμο διάλογο χωρίς δογματισμούς και ύστερα από σύνθεση των διαφόρων προτάσεων. Και τότε είναι βέβαιο πως το αποτέλεσμα θα είναι αυτό που ο ελληνικός λαός, αλλά και όλοι εμείς επιθυμούμε και ευυχόμαστε που θα έχουμε συμβάλλει, θα μπορέσουμε να τραγουδήσουμε τους στίχους του ποιητή της Ρωμιοσύνης: «Και να αδελφέ μου που μάθαμε να κουβεντιάζουμε, ήσυχα, ήσυχα κι απλά...». Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. εκπρόσωπε. Παρακαλώ τον βουλευτή κ. Χαλκίδη, εκπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας, να πάρει τον λόγο.

Μ. ΧΑΛΚΙΔΗΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Έχω την αίσθηση ότι το υπάρχον Συμβούλιο έχει έναν συγκεκριμένο στόχο κι έναν συγκεκριμένο σκοπό. Ο στόχος, όπως σωστά ειπώθηκε, είναι κυρίως ο τρόπος εισαγωγής στο Πανεπιστήμιο. Αυτό προϋποθέτει οπωσδήποτε προηγουμένως το ξεκαθάρισμα για το τι κατάσταση επικρατεί σήμερα στο Λύκειο, με όποιες αδυναμίες, παραλείψεις, τα θετικά αν θέλετε και τ' αρνητικά, τι θέσεις θα καταθέσουμε ο καθένας από εμάς, και βεβαίως συμφωνώ απόλυτα ότι πρέπει να διευρυνθεί και στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και σωστά το έθεσε ο Πρόεδρος της ΔΟΕ. Όμως δεν θεωρώ ότι στο Συμβούλιο αυτό θα πρέπει να συζητιέται ποια είναι η θέση του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ, ποια είναι η θέση του Πρωθυπουργού, ποια είναι η θέση του Α ή του Β κόμματος, ποιες είναι οι θέσεις αν θέλετε που έχουν τα κόμματα και τα προγράμματά τους. Διότι είναι δεδομένο ότι όλα τα κόμματα έχουν θέσεις, έχουν προτάσεις και για την παιδεία και για όλους τους άλλους τομείς.

Εμείς δεν ήρθαμε εδώ, κατά την ταπεινή μου άποψη, ούτε τα προγράμματα του κάθε κόμματος, πολύ περισσότερο οι εκπρόσωποι των κομμάτων, να καταθέσουμε προς διαβούλευση και να τοποθετηθεί το Συμβούλιο θετικά ή αρνητικά για την κάθε πρόταση και το κάθε πρόγραμμα, ούτε, πολύ περισσότερο, να υποκαταστήσουμε αυτό που είναι θέμα και αντικείμενο άλλων. Δηλαδή, η πολιτική ηγεσία και η ηγεσία του κάθε κόμματος και η Βουλή, μπορεί ν' αποφασίσει το τι θα γίνει σε σχέση με το αν θα υπάρξει μετατροπή του ΕΣΥΠ σε ανεξάρτητη Αρχή ή όχι. Εμείς θεωρώ ότι πρέπει να σταθμίσουμε την κατάσταση που επικρατεί σήμερα στην παιδεία, την οποία έτσι ή αλλιώς και μέσα από την δημοσκόπηση της MRB που αναφέρατε, την οποία βέβαια έχουμε όλοι μας, μας έστειλε το μήνυμα η ίδια η κοινωνία, πολύ περισσότερο η νέα γενιά, όταν το 97% βγαίνει και λέει ότι πρέπει να υπάρξει αλλαγή στο σύνολο και στον τρόπο εισαγωγής στο Πανεπιστήμιο και στην αναμόρφωση του Λυκείου και σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Αν δούμε την δημοσκόπηση νομίζω ότι εμείς δεν μπορούμε ν' ακολουθούμε ως είθισται, κατά το παρελθόν, διότι αυτό γινόταν, πάντοτε ακολουθούσαμε τη νέα γενιά, έχω την αίσθηση ότι το ερέθισμα και το μήνυμά μας το έδωσε η νέα γενιά.

Εμείς λοιπόν πρέπει να τρέξουμε και να συμπορευθούμε με τη νέα γενιά, αν και έχουμε υποχρέωση να τρέξουμε πιο μπροστά για να μπορέσουμε να δώσουμε τις κατευθύνσεις.

Πιστεύω λοιπόν ότι το Συμβούλιο αυτό δεν πρέπει να μπει στη λογική ούτε του τι προτείνει ο κ. Καραμανλής, ούτε του τι προτείνει ο κ. Παπανδρέου, ούτε του τι προτείνουν οι αρχηγοί των λοιπών κομμάτων, ούτε του τι προτείνουν τα κόμματα με τα προγράμματά τους. Πρέπει να καταθέσουμε τις αδυναμίες, το τι μπορεί να συμβαίνει στο Λύκειο ή στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, να καταθέσουμε θέσεις και να καταλήξουμε σ' ένα γενικό πλάνο, χωρίς, συμφωνώ απόλυτα, ν' απορρίπτουμε ή να συμφωνούμε, να επιδοκιμάζουμε, να επικροτούμε θέσεις και στο τέλος-τέλος θα βγει το τελικό συμπέρασμα, το τελικό μήνυμα, που η πολιτική ηγεσία θ' αναλάβει και την πολιτική ευθύνη αν θέλετε, στο πώς θα χρησιμοποιήσει, θα «εκμεταλλευθεί» όλο αυτό που θα βγει ως επιστέγασμα μετά από τον διάλογο που θα πρέπει να κάνουμε όλοι οι φορείς. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. εκπρόσωπε. Παρακαλώ την εκπρόσωπο του ΛΑΟΣ κ. Σπαθάτου να πάρει τον λόγο.

Α. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Σας καλημερίζω όλους, ομολογώ ότι βρίσκομαι στην ανάγκη να επαναλάβω και μετά χαράς και μετά υπερηφάνειας ότι εκφράζω τις θέσεις του ΛΑΟΣ διότι ό,τι έγινε στην προηγούμενη συνεδρίαση, δεν ξέρω αν το παρακολουθήσατε, τα κανάλια, η ΝΕΤ και η ΕΤ-3 την Τετάρτη και την Πέμπτη το πρωί με έγραψαν εκπρόσωπο του ΠΑΣΟΚ και μου έλεγαν «πότε έγινες εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ;»

Μπαίνω στο θέμα με την εξής υποσημείωση και σας παρακαλώ προσέξτε την. Ήδη εμείς με τον κ. Πανάρετο, θα μου επιτρέψει ν' αναφέρω ότι αρχίσαμε και ανακυκλώνουμε αυτό που δε θέλουμε στα βιβλία του σχολείου μας. Δηλαδή αυτό το θεματάκι νομίζω ότι το εξαντλήσαμε στην περασμένη συνεδρίαση, να μην επαναλαμβάνουμε τα ίδια, να ξαναπούμε ότι έπρεπε ν' αρχίσουμε από τις ρίζες κι όχι από τον κορμό όπως κι ο Υπουργός μας είπε, κι εγώ ήμουν εκείνη που το σημείωσα έτσι, αλλά θεωρήσαμε ότι είναι αναγκαιότητα πρώτιστη αυτή τη στιγμή να δούμε το Λύκειο επειδή πρέπει να προσέξουμε την εισαγωγή των παιδιών μας, των αυριανών συντελεστών των κοινωνιών, της κοινωνίας μας, προκειμένου ν' αλλάξει η κατάσταση στην Ελλάδα μας, μήπως και βοηθήσουμε λίγο μ' αυτόν τον τρόπο. Επομένως δεν θα συμφωνήσω με τον κ. Πανάρετο ο οποίος, εδώ που τα λέμε, τη μία είπε «αισθάνομαι», την άλλη είπε «φαίνεται ότι ξεκινάμε..» Δεν είναι πράγματα για να τα επαναλαμβάνουμε έτσι κ. Πανάρετε. Με συγχωρείτε και πάλι..

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Μήπως έγινε λάθος, μήπως είπαν «εκπρόσωπος Νέας Δημοκρατίας» και όχι ΠΑΣΟΚ στην τηλεόραση που είπατε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να κρατήσουμε τη συζήτηση σ' ένα επίπεδο σας παρακαλώ.

Α. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Αστείο πολύ ωραίο αλλά ομολογώ ότι θέλω την θέση μας να την διατηρήσω ως θέση του ΛΑΟΣ. Πολύ ωραία ήταν η απάντησή σας κ. Πρόεδρε για το ότι θα τοποθετηθεί η κυβέρνηση για το ΕΣΥΠ. Όσον αφορά για τον κ. Χαλκίδη, ορίστε η απάντηση κ. Πανάρετε για την θέση μου ως ΛΑΟΣ ή ως Νέα Δημοκρατία. Ασφαλώς κ. Χαλκίδη εγώ θα τοποθετηθώ ως εκπρόσωπος του ΛΑΟΣ, δηλαδή έχω κάποιες θέσεις του κόμματος. Αυτές θα μεταφέρω εδώ κ. Χαλκίδη. Τι θα κάνω; Θα έρθω ως τι; Πρόσωπο άσχετο; Άλλο το πού θα καταλήξουμε πιστεύω ότι θα είναι μια συνολική τοποθέτηση, ένα συνολικό συμπέρασμα όλων μας με το καλύτερο συμπέρασμα. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κι εγώ σας ευχαριστώ. Προσθέτω ότι οι απόψεις των κομμάτων προφανώς θα προβάλλονται, καθώς θα συζητάμε τα συγκεκριμένα θέματα, διότι έχουν εκφραστεί. Αυτό που είπαμε είναι ότι δεν μπορούμε συνολικά να δούμε μια πρόταση και να την δεχθούμε ή να την απορρίψουμε. Δεν είναι η δουλειά μας εδώ, εμείς τεχνικά θέματα θέλουμε να συζητήσουμε και ουσίας, αλλά καθαρά εκπαίδευση και πρωτογενώς, ως το πω έτσι.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε ήθελα να πω δυο θέματα. Κατ' αρχήν για την ημερήσια διάταξη, για την οποία καταθέσαμε και γραπτό κείμενο στην

προηγούμενη συνεδρίαση και διαφωνούμε με τη διάρθρωσή της κατ' αυτόν τον τρόπο. Εξάλλου κ. Πρόεδρε θα μου επιτρέψετε να πω, έτσι όπως μας την δώσατε και σε σχέση με αυτά που εισηγηθήκατε να συζητήσουμε, νομίζω είναι αναντίστοιχη. Δηλαδή ενώ έχετε ως 1^ο θέμα την αναμόρφωση του Λυκείου, συζητάμε για το σύστημα πρόσβασης απ' ό,τι κατάλαβα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Γιατί συνδέονται και τα δύο.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Απλά θα έπρεπε να έχουμε την σωστή διαδικασία. Εφ' όσον επιλέξατε να πούμε το σύστημα πρόσβασης και μετά όλα τ' άλλα. Επιμένω πάντως και πέρα από το γεγονός ότι κατανόησα ότι η δική μας λογική δεν υιοθετήθηκε, επιμένω στο ότι και η ημερήσια διάταξη αντιμετωπίζει αποσπασματικά ορισμένα ζητήματα, ενώ μπορεί να διαρθρωθεί έστω και τώρα κατά τέτοιο τρόπο που ν' απαντά τουλάχιστον σε μερικά ζητήματα ότι τα αντιμετωπίζει ενιαία.

Δεν μπορεί να ξεκόπτεται το ζήτημα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών πάλι για τις ανάγκες του Λυκείου. Νομίζω ότι μπορεί να μπει ως ένα ξεχωριστό θέμα που μπορεί μια Ομάδα Εργασίας από το Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να το δει, με προτεραιότητα στους εκπαιδευτικούς του Λυκείου ίσως, αν θέλουν κάτι επιπλέον. Αλλά το ζήτημα επιμόρφωση, όταν παρακάτω έχουμε συζήτηση για αναμόρφωση αναλυτικών προγραμμάτων που αφορά όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, δεν μπορεί η επιμόρφωση να αναφέρεται μόνο στο Λύκειο.

Πρέπει να συμπεριληφθεί και η προσχολική αγωγή, εκεί που λέτε στην αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων και γνωρίζετε για ποιον λόγο. Και βέβαια θέλω να πω ότι συμφωνώ απόλυτα με την πρόταση του κ. Πανάρετου ότι πρέπει να συζητηθεί το θέμα της επιλογής των στελεχών εκπαίδευσης. Μιλούμε κ. Πρόεδρε για 22.000 στελέχη στην πρωτοβάθμια και στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που επιλέγονται συνήθως με κομματικά κριτήρια.

Αν λοιπόν λέμε ότι θα κάνουμε αλλαγές στην εκπαίδευση, ακούμε τελευταία «Ελλάδα των αξιών», εγώ θα πρόσθετα «και των αξιών». Χωρίς αυτό δεν γίνονται αλλαγές, δηλαδή θα έχεις διευθυντικά στελέχη στην εκπαίδευση, προϊσταμένους, σχολικούς συμβούλους, οι οποίοι πρέπει να έχουν κι ένα αντίστοιχο κύρος. Όταν επιλέγονται με κομματικά κριτήρια δεν έχουν αυτό το κύρος να υποστηρίξουν οποιαδήποτε αλλαγή.

Εμείς το θέσαμε και στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας και μας είπε ότι είναι έτοιμη να προχωρήσει στην αναμόρφωση αυτού του σχεδίου που υπάρχει σήμερα. Νομίζω ότι μπορεί να προστεθεί ως θέμα, όπως επίσης θα συμφωνήσω και με το ζήτημα ότι πρέπει να έχουμε υπ' όψιν μας ως την άλλη συνεδρίαση το τι ισχύει στις διάφορες χώρες για το σύστημα επιλογής, έστω σ' αυτές που προσιδιάζουν με το δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα, για να μπορούμε να τοποθετηθούμε και βεβαίως θα συμφωνήσω απόλυτα μαζί σας ότι τα πολιτικά θέματα πρέπει να τίθενται στην πολιτική Επιτροπή και νομίζω ότι τα κόμματα συμμετέχουν στον διάλογο με δεδομένες τις πολιτικές απαντήσεις. Εκεί πρέπει να τίθενται και όχι στο Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ναι, για την επιμόρφωση το είπαμε την άλλη φορά και ισχύει αυτό που λέτε, είχαμε κάνει και μια συζήτηση. Απλώς εδώ, το νόημα του

αναγραφέντος θέματος είναι ότι, αν σχεδιάσουμε κάποιες συγκεκριμένες αλλαγές, θα κληθούν εκπαιδευτικοί να τις εφαρμόσουν. Και πώς θα τις εφαρμόσουν, χρειάζεται μια επιμόρφωση. Μέχρι εκεί. Το γενικότερο θέμα της επιμόρφωσης, έχετε δίκιο, δεν αφορά μόνο στο Λύκειο. Τι θα πει αυτό το πράγμα; Οι άλλοι δηλαδή δεν χρειάζονται επιμόρφωση; Απλώς, καταλαβαίνετε, έχει συνδεθεί μ' αυτό το ειδικό θέμα, εφόσον γίνουν άλλες αλλαγές, πρέπει να επιμορφωθούν οι άνθρωποι. Το γενικότερο θέμα της επιμόρφωσης θα πρέπει να αναδειχθεί από την Επιτροπή μας και νομίζω ότι πράγματι θα μπορούσε να μελετηθεί πώς μπορεί να γίνει μια πρόταση για την επιμόρφωση, γιατί είναι καίριο θέμα. Συμφωνώ μαζί σας.

Το θέμα των διευθυντικών στελεχών, της Διοικήσεως, εν πάση περιπτώσει της εκπαίδευσης, είναι ένα μεγάλο θέμα. Αλλά δε νομίζετε, πέραν από μια θέση που εύκολα θα μπορούσε να πάρει το Συμβούλιό μας, ότι αυτή πρέπει να είναι καθαρά αξιοκρατική; Ποιος δάσκαλος και ποιος εκπρόσωπος φορέα θα διαφωνούσε σ' αυτό; Από κει και πέρα δεν είναι ένα θεσμικό θέμα που πρέπει εσείς ως Οργανώσεις, ως εκπρόσωποι να συζητήσετε με το Υπουργείο Παιδείας και να βρείτε τους τρόπους; Γιατί είναι ένα θεσμικό θέμα.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Επειδή είναι ένα θέμα που αφορά και την πρωτοβάθμια και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση και ο σχετικός νόμος αφορά περί τους 180.000 εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας, τραπέζι διαλόγου κοινό άλλο δεν υπάρχει, αντί να συζητούμε ξεχωριστά η πρωτοβάθμια με τον Υπουργό, ξεχωριστά η δευτεροβάθμια και υπάρχουν σ' αυτά ξέρετε και συγκεκριμένες θέσεις, πολύ εύκολα θα έλεγα μπορούμε να καταλήξουμε, αν το θέλουμε, σ' ένα αξιοκρατικό σύστημα επιλογής στελεχών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Πρόεδρε μπορούμε, αν το κρίνετε σκόπιμο και οι άλλοι συνάδελφοι, μέσα στα θέματα που θα συζητήσουμε τα ευρύτερα, να θέσουμε και αυτό ως μία τοποθέτηση. Θα μπορούσε να τεθεί, μας ενδιαφέρουν τα στελέχη της εκπαίδευσης, πάντως παραμένει να είναι ένα θεσμικό θέμα και οι πολιτικές αποφάσεις από την εκάστοτε κυβέρνηση. Εσείς ως Ενώσεις τα συζητάτε με τους αρμοδίους, μία τοποθέτηση γενική θα μπορούσε να υπάρξει και από το Συμβούλιό μας. Παρακαλώ τον εκπρόσωπο της ΟΙΕΛΕ να πάρει τον λόγο.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Το γεγονός ότι ανακυκλώνεται η συζήτηση περισσότερο σε σχέση με τον στρατηγικό προσανατολισμό αυτού του διαλόγου και λιγότερο με τα συγκεκριμένα της ατζέντας, υποδηλώνει πέρα από μια αμηχανία για το από πού πρέπει να ξεκινήσει κανείς, και μια έλλειψη εμπιστοσύνης, δεν κομίζω γλαύκα στην Αθήνα επισημαίνοντάς το, αλλά δείχνει και μια έλλειψη επικοινωνίας με τα όρια αυτού του οργάνου, το οποίο έχει μια θεσμική υπόσταση, έχει ιδρυθεί με νόμο.

Ο νόμος ζητά από το όργανο αυτό να γνωμοδοτεί σε ερωτήματα που του θέτει η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας. Δεν είναι ένα όργανο το οποίο μπορεί να αυτοπροσδιορίσει τις πολιτικές του δυνατότητες και το εύρος των παρεμβάσεών του. Βεβαίως η εκπαίδευση είναι ένα πολύ ευρύ σύνολο για να είναι πρακτικά χρήσιμος ο οποιοσδήποτε επιμερισμός και η έναρξη της διερεύνησής του από συγκεκριμένα κεφάλαια. Οπωσδήποτε να συνείρονται και τα υπόλοιπα, εκείνα από τα οποία κανείς δεν διάλεξε να ξεκινήσει. Για τον λόγο αυτό εγώ θα είχα μια πρόταση, την κρίνω περισσότερο λειτουργική. Από

το να προσπαθούμε να αποκτήσουμε έτσι ένα εύρος γενικότερο από αυτό το οποίο το νομικό πλαίσιο μας δίνει, θα έλεγα ότι θα ήταν πολύ χρήσιμο αν είχαμε μια καταγραφή, μια εισήγηση, να το πω έτσι, των παθολογιών, με συγκεκριμένο τρόπο, που έχουν διαπιστωθεί, όπως και εσείς είπατε, από συνέδρια, από έρευνες, από μελέτες, από παρεμβάσεις, που έχουν διαπιστωθεί στο σύστημα. Αυτά να τα κωδικοποιήσουμε για να ξέρουμε ακριβώς για τι μιλάμε. Τι σημαίνει π.χ. αδυναμίες στην αξιολόγηση των μαθητών; Σημαίνει ότι υπεραξιολογούνται, υπερβαθμολογούνται; Σημαίνει ότι κάποιες από τις ικανότητες και τις επιδόσεις τους μένουν εκτός αξιολογικής εμβέλειας; Σημαίνει το αντίθετο, ότι υποτιμώνται οι δυνατότητές τους; Αυτά πρέπει να τα ξέρουμε. Το γεγονός ότι υπάρχει αδυναμία στην αξιολόγηση των μαθητών, όπως και των άλλων παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δεν είναι άγνωστο στην Ελλάδα, όλοι το ξέρουμε.

Το θέμα είναι ότι για να πούμε κάτι συγκεκριμένο, που να είναι χρήσιμο και σ' αυτούς οι οποίοι θα πάρουν κάποιες αποφάσεις για τα πράγματα αυτά, είναι ότι πρέπει να το κάνουμε με τρόπο δομημένο και έχοντας εξαντλήσει τις πιθανότητες της διερεύνησης αυτού που υπήρξε. Θα πρότεινα λοιπόν κ. Πρόεδρε η συζήτηση να ξεκινήσει από κει, από το πώς δηλαδή θα έχουμε μια αξιόπιστη καταγραφή των αδυναμιών του ισχύοντος συστήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Παπαντωνόπουλε, οι παρατηρήσεις σας είναι εύστοχες, τα μεν συστήματα μπορούμε να τα φέρουμε εδώ, νομίζω ότι μας είναι γνωστά, αλλά θα παρακαλέσω το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ή το Υπουργείο Παιδείας, όποιος θέλει, ν' αναλάβει να μας πει τα συστήματα αυτά τα οποία ισχύουν στις ευρωπαϊκές χώρες.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, μην παρεξηγηθώ, δεν ζήτησα αυτό. Χρήσιμο είναι, το θεωρώ πάρα πολύ χρήσιμο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα περάσω στο άλλο. Νομίζω ότι είπατε στον λόγο σας ότι πρέπει να ξέρουμε και τα συστήματα. Ή όχι;

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είπα αυτό.. .

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο κ. Μπράτης το είπε, συγγνώμη.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Είπα ότι πρέπει να ξέρουμε όλα τα κεφάλαια του ισχύοντος συστήματος ως προς τις αδυναμίες τους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Λοιπόν, έρχομαι τώρα σ' αυτό το σημείο, ετέθη από τον κ. Μπράτη μάλλον για τα συστήματα και συγγνώμη. Εσείς είπατε να βρούμε τις αδυναμίες, να τις κωδικοποιήσουμε και να δούμε και τον τρόπο αντιμετώπισής τους ενδεχομένως. Αυτό δεν το βλέπετε ότι είναι μια ειδική διεργασία η οποία θα πρέπει να γίνει, αφού αποφασισθεί η αξιολόγηση των μαθητών κτλ.; Δηλαδή εμείς εδώ θα πούμε και πώς πρέπει να γίνει και από τι πρέπει να περάσει; Δηλαδή θα μπορέσουμε και είμαστε το όργανο που θα μπει σ' αυτές τις λεπτομέρειες; Ή θα μείνουμε στο ότι θ' αξιολογούνται οι μαθητές ως προς την επίδοσή τους με επισήμανση να αποφεύγονται άλλες πρακτικές πέρα από μορφές αντικειμενικής αξιολόγησης, όπως το να υποαξιολογούνται ή υπεραξιολογούνται κτλ.

Αυτά θα τ' αφήσουμε να τα δουλέψουν ομάδες και ειδικοί, αφού ληφθούν αποφάσεις που θα είναι αποδοχής της αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών. Δηλαδή το να μπούμε να περιγράψουμε τι συμβαίνει με την αξιολόγηση, η ελληνική κοινωνία το γνωρίζει, σε κάποιες μικρές περιοχές πιέζονται οι εκπαιδευτικοί να υπεραξιολογήσουν, κάπου επειδή είναι ανεκπαιδευτοι ως προς τους τρόπους αξιολόγησης υπαξιολογούν και προφανώς πρέπει να υπάρξει και μια επιμόρφωση ως προς τις διαδικασίες αξιολόγησης και μια κοινωνική προφύλαξη του εκπαιδευτικού και άλλα πράγματα.

Αλλά δεν μπορούμε να μπούμε, θεωρώ, σ' αυτές τις λεπτομέρειες, να περιγράψουμε αυτά τα πράγματα. Εμείς πρέπει να πάρουμε γενικές θέσεις. Θεωρούμε ότι πρέπει ν' αξιολογείται η επίδοση των μαθητών. Από κει και πέρα ξέρουμε όλοι ότι αυτό έχει κάποια προβλήματα. Πώς μπορεί να γίνει μ' έναν αντικειμενικό τρόπο; Με τον χ ή με τον ψ τρόπο; Από κει και πέρα τι άλλο χρειάζεται; Μια επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Πώς θα γίνεται η αξιολόγηση. Μερικά γενικά πράγματα μπορούμε να τα πούμε, αλλά δεν μπορούμε για κάθε θέμα να περάσουμε σε μια λεπτομερή επεξεργασία-μελέτη, εκτός εάν πάρουμε από τις υπάρχουσες έρευνες πράγματα τα οποία έχουν λεχθεί και τα θέσουμε υπ' όψιν των ανθρώπων που θα πάρουν τις αποφάσεις. Δηλαδή ως προς την στρατηγική, εμείς πρέπει να φτάσουμε σε κάποιες θέσεις και βασικές υποδείξεις - προτάσεις, οι οποίες μετά, εφ' όσον υιοθετηθούν, να πρέπει να τις επεξεργαστούν κάποιοι άνθρωποι ως προς τις λεπτομέρειές τους. Εμείς δεν μπορούμε να το κάνουμε αυτό, διότι τότε θα χρειαστούμε δυο χρόνια. Και νομίζω ότι δεν είναι ο ρόλος της Επιτροπής αυτός. Αυτό μόνο.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Νομίζω ότι θα ήταν χρήσιμο αυτό που λέτε εάν ξεκινούσαμε σ' ένα νέο κράτος που σχεδιάζει τα σχολεία του για πρώτη φορά και προδιαγράφαμε κάποιους συγκεκριμένους στόχους. Εδώ πρόκειται για την άρση μιας χρεοκοπίας. Εάν δεν ξεκαθαρίσουμε τι έφταιγε και χρεοκοπήσαμε εκπαιδευτικά, νομίζω ότι δεν μπορούμε να ξανασχεδιάσουμε με ασφάλεια αυτό το οποίο θα μας απομακρύνει από την χρεοκοπία. Για μάς τους ίδιους πρόκειται. Εάν χρεοκοπήσαμε από ιδιοσυγκρασία, την ίδια ιδιοσυγκρασία κουβαλάμε και προς το μέλλον. Εάν χρεοκοπήσαμε από εξωγενείς παράγοντες, οι ίδιοι θα ισχύουν. Φυσικά με την αλλαγή που επιφέρει αναπόφευκτα η κοινωνική κινητικότητα. Αλλά αυτά πρέπει να τα ξέρουμε. Δηλαδή δεν θα έχει νόημα και για την πολιτική ηγεσία να δώσουμε τόσο γενικευμένες κατευθυντήριες, κατά την άποψή μας πάντοτε βέβαια, τόσο γενικευμένες κατευθυντήριες, εάν αυτές οι κατευθυντήριες συμπίπτουν μόνο με τον κοινό λόγο. Αυτό είναι βέβαια μία εκ των ων ουκ άνευ συνθήκη, αλλά δεν πρέπει να είναι η μόνη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κοιτάξτε, το να λαμβάνεται ή να μην λαμβάνεται η επίδοση, είναι καίρια θέση. Τώρα, θέλετε να περιγράψουμε τι δυσκολίες θα έχει το να λάβουμε υπ' όψιν την επίδοση από πλευράς εκπαιδευτικών και τι αδυναμίες έχει δείξει το σύστημα; Ας γίνουμε πιο συγκεκριμένοι.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Και αυτό και πολλές άλλες, γιατί δεν είναι οι μόνες αδυναμίες που έχει επιδείξει το σύστημα σχετικά. Και άλλες. Επ' αυτού του θέματος, επ' αυτού του κεφαλαίου. Είναι πολλά και σημαντικά αυτά. Και

νομίζω ότι καλό θα ήταν αν θέλετε και υπό τύπον έρευνας και μάλιστα ίσως από ένα Σώμα αυτής της σύνθεσης, θα ήταν πιο αξιόπιστη από τις έρευνες που δημοσιεύονται στις εφημερίδες από τις δημοσκοπικές εταιρείες, θα ήταν χρήσιμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ναι, αυτό μη μας εμπλέκει στη διαδικασία του ν' αναλάβουμε έρευνες εδώ, ένα Σώμα που είναι μια Επιτροπή, που δεν είναι ένα ερευνητικό Σώμα. Δηλαδή ξέρετε, είναι ωραίο αυτό που λέτε κι εγώ θα ήμουν κι έτοιμος να το δεχτώ, αλλά ως προς τη λειτουργία μιας Επιτροπής, το να ερευνήσει ένα θέμα, εάν υπάρχει προγενέστερη έρευνα και σε κάποιον βαθμό υπάρχει, το να βρούμε τα στοιχεία που υπάρχουν, αυτό το θεωρώ σωστό, αλλά το να ξεκινήσουμε έρευνα εμείς είναι κάτι άλλο.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι, δεν εννοώ αυτό, αλλά είναι ίσως το μόνο συλλογικό όργανο στο οποίο συμμετέχουν τόσο πολλοί και τόσο θεσμικά, φορείς της εκπαίδευσης. Δεν υπάρχουν άλλοι. Δεν θα έπρεπε λοιπόν ο λόγος του να είναι λίγο πιο θεμελιωμένος, πιο τεκμηριωμένος;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σ' αυτό συμφωνούμε. Να δούμε όμως μέχρι ποίου σημείου μπορεί να φτάσει αυτό. Η θεμελίωση ας πούμε, προϋποθέτει μια ειδική έρευνα και είμαστε εμείς που θα την κάνουμε; Προϋποθέτει μια Ομάδα Εργασίας που θα ψάξει να βρει τι υπάρχει πάνω σ' αυτό το θέμα που είναι εφικτό και μπορεί να γίνει; Αυτό πρέπει να συζητήσουμε. Τον λόγο έχει η κ. Σχοιναράκη από την ΕΝΑΕ.

Ε. ΣΧΟΙΝΑΡΑΚΗ: Εκπροσωπώ την Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος. Μετέχω για πρώτη φορά, γιατί στην προηγούμενη συνεδρίαση δεν μπόρεσα να είμαι, ήμουν εκτός. Παρακολουθώ τη συζήτηση και εκείνο που διαπιστώνω είναι ότι πραγματικά η ατζέντα έχει μπερδέψει όλους κ. Πρόεδρε και δεν είμαι άσχετη με την εκπαίδευση, δεν ήρθα εδώ απλά ως Νομάρχης. Γιατί, όπως πολύ σωστά είπαν οι προηγούμενοι και ομολογώ ότι με πρόλαβε ο εκπρόσωπος της ΟΙΕΛΕ, πρέπει να δούμε τι θέλουμε να κάνουμε. Και για να δούμε τι θέλουμε να κάνουμε, πρέπει να δούμε τι έχουμε και θέλουμε να το αναμορφώσουμε.

Και βεβαίως, επειδή διαπιστώνω μετά από τον διάλογο που είχατε μεταξύ σας ότι η δικαιοδοσία μας είναι μέχρι ένα ορισμένο σημείο, δηλαδή δεν μπορούμε να μπούμε στο εσωτερικό σε κάποια θέματα, αν κατάλαβα καλά, δηλαδή στο θέμα της αξιολόγησης, της επίδοσης μαθητών, δε νομίζω ότι αυτά τα θέματα είναι άσπρο-μαύρο. Πρέπει λοιπόν να δούμε μέχρι πού φτάνει η δικαιοδοσία τούτου εδώ του Συμβουλίου πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, να δούμε μέχρι πού μπορούμε να φτάσουμε και βεβαίως κ. Πρόεδρε θεωρώ άκρως απαραίτητο ότι πρέπει να υπάρχει ένα κείμενο για κάθε θέμα, να μπορεί ν' αποτελεί την βάση συζήτησης και να ξεκινά η συζήτηση με αυτό. Σε διαφορετική περίπτωση θ' αρχίσουμε να κουβεντιάζουμε εδώ επί παντός του επιστητού, χωρίς να καταλήγουμε.

Και νομίζω ότι είναι σημαντικός ο διάλογος για την παιδεία και τούτο εδώ το Σώμα θα πρέπει να καταλήξει κάπου, να φέρει κάποια αποτελέσματα, σε διαφορετική περίπτωση δε νομίζω ότι κανένας έχει χρόνο για χάσιμο και φαντάζομαι με την ίδια λογική συμμετέχουμε όλοι εδώ, με σεβασμό απέναντι στο πολύ μεγάλο θέμα.

Κύριε Πρόεδρε θεωρώ ότι η ατζέντα είναι πολύ μπερδεμένη. Μας μπερδεύει όλους και ξεκινά από σημείο που δε νομίζω ότι είναι το κορυφαίο. Το ένα είναι αυτό.

Το δεύτερο είναι το εξής: θέλουμε ν' αλλάξουμε το εκπαιδευτικό σύστημα γιατί προφανώς έχει αποτύχει και είναι μια διαπίστωση. Για ποιους λόγους; Και από πού θα ξεκινήσουμε; Θέλουμε να το φτάσουμε να μπαίνουν τα παιδιά χωρίς εξετάσεις. Ναι, αλλά για να το φτάσουμε εκεί, δεν θα ξεκινήσουμε να κουβεντιάζουμε από το πώς θα μπαίνουν τα παιδιά χωρίς εξετάσεις, αλλά πώς θα φτάσουμε τα παιδιά σ' αυτό το σημείο για να μπορούν να μπαίνουν μετά χωρίς εξετάσεις. Άρα θα ξεκινήσουμε από την νηπιακή ηλικία, από εκεί που είναι η δική μας δικαιοδοσία ως Συμβούλιο Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Θα πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε από πού θα ξεκινήσουμε. Από εκεί, ή θα ξεκινήσουμε και θα πούμε «πάμε χωρίς εξετάσεις και αρχίζουμε από την Γ' Λυκείου να δούμε πώς διαμορφώνουμε τις τάξεις, ακόμα και τις τάξεις, όχι μόνο τις βαθμίδες, αλλά και τις τάξεις στο Λύκειο και στο Γυμνάσιο, στο Δημοτικό και στο Νηπιαγωγείο για να πάμε εκεί». Δηλαδή θα πρωτοξεκινήσουμε και θα δώσουμε το αποτέλεσμα πώς μπαίνουμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επειδή δεν ήσαστε εδώ την προηγούμενη φορά, τα έχουμε συζητήσει αυτά.

Ε. ΣΧΟΙΝΑΡΑΚΗ: Παρακολούθησα τα πρακτικά κ. Πρόεδρε και ομολογώ ότι δεν με διαφώτισαν πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ούτε νομίζω ότι είναι μπερδεμένη, νομίζω ότι η ημερήσια διάταξη έχει μια λογική. Μπορεί να μη την υιοθετείτε, αλλά μπερδεμένη δεν είναι διότι σύγχυση φρενών δεν έχει ο Πρόεδρος της Επιτροπής.

Ε. ΣΧΟΙΝΑΡΑΚΗ: Δεν είπα κάτι τέτοιο κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επειδή κάνετε έναν χαρακτηρισμό και μπορεί να έχει μια προέκταση. Η ημερήσια διάταξη έχει μια λογική την οποία και προσπάθησα να εξηγήσω. Από την άλλη, έχετε δίκιο ότι κάποια πράγματα να τα δούμε εις βάθος. Άλλωστε αυτό είπαν και οι άλλοι συνάδελφοι εδώ και θα το κάνουμε, απλώς είπα μην το προχωρήσουμε σε μια έρευνα. Δεν είπα ποτέ ότι ξεκινάμε από πάνω να καταργήσουμε τις εξετάσεις και προχωράμε από πάνω προς τα κάτω. Είπαμε ότι έχουμε μια δικαιοδοσία να δούμε δυο μεγάλα θέματα κατά προτεραιότητα. Το να μας πείτε ότι πρέπει να τα δούμε απ' το Νηπιαγωγείο, το έχουν θέσει ήδη οι άνθρωποι εδώ με έντονο τρόπο και το έχουμε συμφωνήσει ότι πρέπει.

Ε. ΣΧΟΙΝΑΡΑΚΗ: Δεν είπα μόνο αυτό. Και εν πάση περιπτώσει καταλήγω, αφού επιμείνω σ' αυτά που είπα προηγουμένως, προσθετικά σε αυτά που είπε ο Πρόεδρος της ΟΙΕΛΕ, για να μην τα επαναλαμβάνω, το θέμα των υποδομών δεν βλέπω καθόλου, που είναι ένα θέμα κι αυτό πολύ σημαντικό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θέτουμε πάντοτε και το θέμα το χρηματικό και είπαμε ότι πρέπει να γίνει και μια κοστολόγηση όλων των αλλαγών που λέμε να γίνουν κι οι υποδομές είναι εκ των ων ουκ άνευ. Ο κ. Κουρουτός έχει τον λόγο.

Μ. ΚΟΥΡΟΥΤΟΣ: Να διευκρινίσω κάτι. Τα κόμματα έχουν θέσεις, τις έχουμε διαβάσει, καλό είναι να μην έχουν τον πρώτο λόγο σ' αυτό τον διάλογο, ας μάθουν κάποια στιγμή ν' ακούνε. Όλα τα κόμματα. Και ο εκπρόσωπος του Υπουργού Παιδείας. Ξέρουμε τις θέσεις του Υπουργού Παιδείας. Εδώ υπάρχουν οι φορείς, υπάρχουν αυτοί που λείπουν, πρέπει να καταγράψουν τις απόψεις τους και υπάρχουν και οι κοινωνικοί εταίροι και υπάρχουν και οι άνθρωποι της καθημερινότητας του σχολείου, οι σχολικοί σύμβουλοι, οι Προϊστάμενοι κτλ. Επομένως, θερμή παράκληση να μην αρχίσουμε με αντιδικίες που αναδεικνύουν θέσεις κομμάτων, τις ζήσαμε πρόσφατα του ΠΑΣΟΚ και των άλλων κομμάτων, του Συνασπισμού, γνωρίζουμε τις θέσεις τους, ας τις καταθέσουν κάποια στιγμή. Τον πρώτο λόγο τον έχουν αυτοί που ζουν το σχολείο και θέλω να παρακαλέσω πολύ τους εκπροσώπους των κομμάτων, ας ακούσουν αυτή τη φορά.

Δεύτερον. Κύριε Μπαμπινιώτη, να μη γίνει ένα σοβαρό λάθος. Σε καμία αξιολόγηση δεν θα πάμε, κενό εξεταστικό αν δεν δούμε σε βάθος τα αίτια που οδήγησαν εδώ και δεν δώσουμε στοιχεία ποιότητας. Υπάρχει και η Γραμματεία του ΣΠΔΕ, η οποία μπορεί να μελετήσει αυτό, το ζήτημα, δηλαδή πώς θα γίνει μια αξιολόγηση. Με τον σημερινό τρόπο διδασκαλίας, των μαθητών μιλάω πάντα. Χωρίς αξιολόγηση εκπαιδευτικών; Πρέπει να υπάρχει διαθεματικότητα; Είπαμε την περασμένη φορά και συμφωνήσατε, ότι πράγματι ο τρόπος διδασκαλίας είναι λάθος, άρα για να στηρίξουμε μια αξιολόγηση πρέπει να δούμε πού βρίσκεται το πρόβλημα, για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε. Πρόταση λοιπόν, για να πάμε άμεσα, αν θέλουμε πραγματικά να παράγουμε έργο σοβαρό μέσα στα πλαίσια των δικών μας αρμοδιοτήτων και δικαιοδοσιών. Η Γραμματεία να μας φέρει μια εισήγηση αφού γίνει μια πλήρης καταγραφή γιατί, μη γελιόμαστε, όταν θα έρθει η Γραμματεία εδώ δε θα μιλήσει μόνο για την λειτουργία του Λυκείου, αλλά θα έρθει και θα δει την σύνδεση του και με τις άλλες βαθμίδες. Είναι καθοριστικό σημείο λοιπόν να υπάρξουν Επιτροπές που θα δουν αυτά τα στοιχεία. Δεύτερον, η Επιτροπή αυτή, ή κάποια άλλη, να έχουν καταγράψει όλες τις απόψεις, είτε είναι επιστημονικών φορέων και να τις φέρουν στο επόμενο Συμβούλιο για να μπορέσουμε να χτίσουμε αυτό τον διάλογο με σοβαρές βάσεις έτσι ώστε πραγματικά να έχει αποτελέσματα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Πρόεδρε συμφωνούμε και ίσως δεν ήμουν σαφής όταν μίλησα γι' αυτά τα πράγματα και ευχαριστώ που μου δίνετε την ευκαιρία. Είχα πει ότι θα κάνουμε ομάδες εργασίας που θα δουλέψουν, το λέτε Επιτροπές, μπορούμε να τις πούμε Ομάδες Εργασίας, οι εκθέσεις αυτών θα έρθουν στη Γραμματεία, η οποία είναι καθορισμένη από το νόμο και η Γραμματεία θα τις φέρει εδώ στο Συμβούλιο επεξεργασμένες. Λοιπόν ναι, αυτό θα γίνει. Μια διαφοροποίηση μικρή είχα, κατά πόσον θα πρέπει να γίνει μια εις βάθος εξέταση των πραγμάτων, με έρευνα κτλ. Η καταγραφή των προβλημάτων και μία μελέτη αυτών, πρέπει οπωσδήποτε να γίνει, γιατί προφανώς δε θα μπορούμε να συζητάμε. Επομένως, αυτή θα γίνει μέσα από μια Ομάδα Εργασίας που θα δουλέψει μ' αυτό το θέμα και θα την κατευθύνουμε τι μπορεί να δει και τι πρέπει να δει και θα παρακαλέσω τις Ενώσεις να δώσουν και την δουλειά τους που έχουν έτοιμη. Και από κει και πέρα οι άνθρωποι στους οποίους θα αναθέσουμε την εργασία και θα είναι ειδικοί και θα μπορούν να μας βρουν περισσότερα στοιχεία, αυτά να τα φέρουν στη Γραμματεία, να

κάνουμε μια συνάντηση της Γραμματείας που προβλέπεται , και να τα φέρουμε μετά εδώ να τα συζητήσουμε. Νομίζω ότι κάπου εκεί κ. Παπαντωνόπουλε πάει και αυτό που λέτε, θα έχει την περιγραφή αυτών που λέτε και που λέει και ο κ. Κουρουτός. Κύριε Πρόεδρε του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου έχετε το λόγο.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Καλή σας ημέρα. Κύριοι συνάδελφοι, ήθελα να πω το εξής. Πράγματι μας είχε απασχολήσει και στην προηγούμενη συνάντηση από πού ξεκινάμε, από τα νήπια και φτάνουμε μέχρι την κορυφή, το εισαγωγικό σύστημα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ή από πάνω προς τα κάτω; Είχα πει την προηγούμενη φορά ότι σίγουρα αυτό είναι το σωστό, να ξεκινήσουμε δηλαδή από κάτω και να πάμε προς τα πάνω. Όμως υπάρχουν φλέγοντα ζητήματα τα οποία απασχολούν τον ελληνικό λαό και περιμένουν άμεσες απαντήσεις. Και το μεγαλύτερο πρόβλημα αυτή τη στιγμή που απασχολεί τον κόσμο είναι το Λύκειο, τα φροντιστήρια και ο τρόπος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Και όλοι είχαμε αναγνωρίσει την προηγούμενη φορά, και η κ. Λυκειάρχης που παρίσταται εδώ μας είχε περιγράψει την κατάσταση που υπάρχει στα σχολεία, όχι μόνο στο δικό της Λύκειο, αλλά σε όλα τα Λύκεια, ότι, αν θέλουμε να πούμε πού εστιάζονται τα περισσότερα προβλήματα της εκπαίδευσης, αυτά εστιάζονται στο Λύκειο. Φυσικά το Λύκειο είναι επιστέγασμα κάποιων βαθμίδων και σίγουρα μεταφέρονται προβλήματα από τη μία βαθμίδα στην άλλη και καταλήγουν στο Λύκειο. Όμως δεν μπορούμε να πούμε ότι θα ξεκινήσουμε μόνο από το Νηπιαγωγείο, θα προτείνουμε μέτρα. Και μια σωστή βέβαια μεταρρύθμιση θα ήταν να ξεκινήσει απ' αυτά τα παιδιά (του Νηπιαγωγείου) και χρονιά με τη χρονιά, με τις αλλαγές που θα γίνονται, να παρακολουθείται η κατάσταση, αν δηλαδή βελτιώνονται τα πράγματα, ώστε να έχουμε κάποια ιδεατή κατάσταση μετά από 12 ή 14 χρόνια, όταν αυτά τα παιδιά θα τελειώσουν το σχολείο.

Θεωρώ λοιπόν ότι εμείς θα πρέπει να προτάξουμε το Λύκειο, όχι για τους λόγους που αναφέραμε πολλοί από εμάς την προηγούμενη φορά, αλλά για τους λόγους που εν συντομία ανέφερα και, παράλληλα, φυσικά και στο μέτρο που μπορούμε, θ' αντιμετωπίσουμε όλα εκείνα τα θέματα που αφορούν και τις υπόλοιπες βαθμίδες της εκπαίδευσης. Ως εκ τούτου λοιπόν θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας ότι το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κακώς βέβαια, αλλά έτσι είναι, επηρεάζει όλη την φυσιογνωμία του Λυκείου. Άρα θα πρέπει να θέσουμε το χέρι μας επί τον τύπον των ήλων, να δούμε πόσο και σε τι επηρεάζει και πώς μπορούν ν' αντιμετωπισθούν τα θέματα του Λυκείου σε πρώτη φάση, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αναστέλλει την προσπάθειά μας ν' αντιμετωπίσουμε όλα τα προβλήματα της εκπαίδευσης, αφού η εκπαίδευση είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα και το ένα επηρεάζει το άλλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Η κ. Λυκειάρχης έχει τον λόγο.

Π. ΜΠΙΣΤΑ: Αυτό για το οποίο κ. Πρόεδρε μίλησε ο κ. Παπαντωνόπουλος, εγώ ήδη το έχω καταγράψει ύστερα από συζητήσεις που έχουν γίνει από το 2002 στο σχολείο που είμαι Διευθύντρια. Προβλήματα ακριβώς πάνω στην πράξη, δηλαδή για ποιον λόγο δεν λειτουργούν κάποια πράγματα όπως έχουν σχεδιαστεί. Μάλιστα πολύ συνοπτικά είχα φτιάξει ένα τρισέλιδο για

σήμερα πάνω σ' αυτά τα ζητήματα και της αξιολόγησης του μαθητή. Εάν ενδιαφέρει την Γραμματεία, μπορώ να το καταθέσω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Για δώστε μας ένα δυο παραδείγματα.

Π. ΜΠΙΣΤΑ: Ας πούμε στην αναμόρφωση του Λυκείου, για την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Στην αξιολόγηση, που ρυθμίζεται από το 60/29.3.06, στο άρθρο 1, γίνεται συνοπτική αναφορά στο σκοπό της. Οι εκπαιδευτικοί όμως δεν λαμβάνουν υπ' όψιν τους ιδιαίτερα τη συμμετοχή, ας πούμε, των μαθητών στην τάξη και εστιάζουν στο γραπτό διαγώνισμα του α' τετραμήνου, γιατί οι συνάδελφοι δεν έχουν επιμορφωθεί ποτέ συστηματικά πάνω στο πώς αξιολογούν. Είναι ζητήματα λοιπόν αυτά. Εδώ θα μπορούσαμε να συζητήσουμε για την αξιολόγηση ώρες, αλλά φοβάμαι πως δεν είμαστε ειδικοί. Θα έπρεπε να υπάρχει ένας παιδαγωγός με ειδικευση στην αξιολόγηση, όταν θα γίνει Ομάδα Εργασίας.

Ένα άλλο σημείο είναι η επιμόρφωση. Είπε ο κ. Μπράτης για την επιμόρφωση στο Λύκειο. Βεβαίως η επιμόρφωση είναι κάτι συνολικό κ. συνάδελφε, αλλά στο Λύκειο κάποια στιγμή θα έπρεπε να υπάρχουν επιμορφωμένοι πιστοποιημένοι εκπαιδευτικοί βαθμολογητές,, που αξιολογούν τους μαθητές στις γενικές εξετάσεις. Αυτό νομίζω, κ. Πρόεδρε του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, πως το είχε θέσει στο παρελθόν και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Άρα και εκεί υπάρχει ένα ζήτημα. Εξάλλου νομίζω για την επιμόρφωση ότι πέρυσι δουλέψαμε στα σχολεία και κάναμε προτάσεις, είναι εδώ ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας, και διαβιβάσαμε στο Υπουργείο Παιδείας τι πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί, τις πράξεις για την αξιολόγηση. Εμείς στο σχολείο μας έχουμε υποβάλλει ένα δισέλιδο. Έγινε κάποια Επιτροπή νομίζω στο ΥΠΕΠΘ. Κατέληξε σε συμπεράσματα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Για την επιμόρφωση;

Π. ΜΠΙΣΤΑ: Για την επιμόρφωση. Άρα αυτά μπορούμε να τα δούμε εδώ. Όπως θα μπορούσαμε, σ' αυτό που είπατε κ. Πρόεδρε για τα συμπεράσματα της ΔΟΕ, της ΟΛΜΕ. Υπάρχουν και εξαιρετικά διδακτορικά που έγιναν. Εμείς ας πούμε συμμετείχαμε στο σχολείο για να βοηθήσουμε τον ερευνητή, που μελετά το εκπαιδευτικό σύστημα, τ' αναλυτικά προγράμματα, και αυτά μπορούν ν' αξιολογηθούν.

Αυτά ήθελα εν τάχει, κάνοντας αυτή την παρέμβαση γιατί από αλλού είχα ξεκινήσει. Νομίζω ότι δεν μπορεί να υπάρξει αναμόρφωση του Λυκείου εάν δεν συζητηθεί στην Ελλάδα σοβαρά το θέμα της τεχνικής εκπαίδευσης. Αυτό το λέω για να το ακούσει το Υπουργείο Παιδείας, πιθανόν εδώ δεν είμαστε εμείς ειδικοί και δεν εμπίπτει στα θέματα, εάν όμως η τεχνική εκπαίδευση δεν στηριχθεί και δεν γίνει κοινωνικά αποδεκτή, νομίζω ότι κανένα Λύκειο δεν μπορεί να σταθεί στα πόδια του. Όταν οι γονείς που τους λέμε ότι το παιδί ίσως δεν μπορεί σε αυτό το ακαδημαϊκό σχολείο λένε «πού να το πάω στην τεχνική εκπαίδευση;»... Νομίζω ότι κάποτε πρέπει να συζητηθεί σοβαρά, όπως σε όλο τον αναπτυσσόμενο κόσμο, το θέμα της τεχνικής εκπαίδευσης. Σας ευχαριστώ θερμά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ. Ο λόγος στην κ. Σπαθάτου.

Α. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Έχω κι ένα αποδεικτικό στοιχείο από την 3^η Περιφέρεια, της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Αθήνας, που ενώ το 2007 στην Β' Λυκείου ήταν περί τους 1.300 μαθητές στην τεχνική εκπαίδευση, τον φετινό χρόνο, 2008-2009 έφτασαν τους 1.900, η Β' τάξη δηλαδή είχε αυξημένο ποσοστό μαθητών στην τεχνική εκπαίδευση κατά 600 μαθητές. Που σημαίνει ότι είναι ένα θετικό στοιχείο. Και επίσης οι γονείς, από ελάχιστους που ξέρουμε όσοι ήμασταν εκπαιδευτικοί, που πηγαίνουν στις συνεδριάσεις, και οι γονείς έδειξαν ενδιαφέρον μεγάλο για να παρακολουθήσουν τις συζητήσεις. Αυξήθηκαν δηλαδή οι γονείς που πήγαιναν στις συνεδριάσεις, από 20 σε 300 γονείς, πράγμα που σημαίνει πως τους απασχολεί ήδη ότι πρέπει να στραφούν προς την τεχνική εκπαίδευση, άρα πρώτιστο καθήκον και εδώ μέσα στην ομάδα, να δούμε πώς θα τη διαμορφώσουμε καλύτερα την τεχνική εκπαίδευση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι ένα μεγάλο θέμα το οποίο θα δούμε σε ποιον βαθμό μπορούμε να το θίξουμε εδώ. Είναι ένα μεγάλο θέμα που σχετίζεται με όλα αυτά που συζητάμε. Θα το δούμε.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Να προσθέσω κάτι. Άλλωστε στο προηγούμενο Συμβούλιο Παιδείας είχε συζητηθεί δια μακρόν το θέμα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και είχαν ληφθεί συγκεκριμένες αποφάσεις. Καλό είναι λοιπόν να τεθούν υπ' όψιν των μελών της Επιτροπής οι προτάσεις εκείνες τις οποίες είχε καταδείξει το προηγούμενο Συμβούλιο Παιδείας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Το δικό μας.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Γιατί υπάρχει και το ειδικό Συμβούλιο της Τεχνικής. Μιλάτε για το δικό μας.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Ναι. Είχε συζητηθεί διά μακρόν, υπάρχουν τα πρακτικά και οι προτάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Βεβαίως, μας ενδιαφέρει πάρα πολύ αυτό να το κάνουμε. Κύριε Μαυρίκιε έχετε τον λόγο.

Γ. ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, νομίζω ότι δεν υπάρχει κανένας στην αίθουσα αυτή που να μη συμφωνούσε ν' άρχιζε ο διάλογος από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, από την αρχή. Όμως το σοβαρότερο πρόβλημα που απασχολεί σήμερα την κοινωνία και όλους τους εκπαιδευτικούς και γνωρίζουμε και βεβαίως ότι οι σκοποί του διαλόγου είναι κυρίως για το Λύκειο, είναι ότι τα προβλήματα αναφέρονται κυρίως στην αναμόρφωση του Λυκείου και στον τρόπο εισαγωγής στο Πανεπιστήμιο. Η καταγραφή των αρνητικών σημείων για τα θέματα αυτά, πιστεύω ότι θα γίνει από τις Ομάδες Εργασίας οι οποίες θα συσταθούν για κάθε θέμα. Π.χ. θα έλεγα εγώ ότι αρνητικά του ισχύοντος συστήματος, σήμερα για το Λύκειο, είναι η ακύρωση της μορφωτικής αυτονομίας του Λυκείου, υποτίμηση των μαθημάτων γενικής παιδείας. Τα παιδιά δεν παρακολουθούν σήμερα τα μαθήματα γενικής

παιδείας, ούτε καν προσέχουν. Ιδιαίτερα στη Γ' Λυκείου, όπως όλοι οι εκπαιδευτικοί ξέρουμε, δεν τα παρακολουθούν. Είναι ο μονόδρομος προσανατολισμός μόνο για τις εξετάσεις, για την εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο. Τα παιδιά σήμερα ενδιαφέρονται μόνο γι' αυτό το λόγο, δεν ασκείται μορφωτική λειτουργία στο Λύκειο και μπορούμε να πούμε ότι αρχίζει από τη Γ' Γυμνασίου, από την Α' Λυκείου. Απουσία κριτικής σκέψης. Αυτά είναι τ' αρνητικά. Γι' αυτό εγώ συμφωνώ με τον κ. Παπαντωνόπουλο, πιστεύω ότι στις Ομάδες Εργασίας οι οποίες θα γίνουν, θα γίνουν όλα αυτά τα πράγματα, θα καταγραφούν, για να μπορέσουμε να δούμε και τι θα προτείνουμε. Γιατί θα υπάρξουν βεβαίως προβληματισμοί.

Απουσία κριτικής σκέψης. Σημαντικό. Τα παιδιά σήμερα μαθαίνουν αποστήθιση διότι στόχος τους είναι πώς θα εισαχθούν στο Πανεπιστήμιο. Και όπως ξέρετε και οι πανεπιστημιακοί το έχετε πει επανειλημμένως, οι φοιτητές στο 1^ο έτος δεν είναι τόσο καλοί συγκριτικά με τις επιδόσεις τους. Γιατί; Διότι έχουν εκπαιδευθεί για έναν συγκεκριμένο σκοπό, να εισαχθούν στο Πανεπιστήμιο. Δηλαδή έχουν μάθει ορισμένα πραγματάκια τα οποία τα ξέρουν καλά για να εισαχθούν στο Πανεπιστήμιο, αλλά δεν έχουν την ευρύτητα, δεν έχουν τις γνώσεις που απαιτούνται, σφαιρικές γνώσεις που θα μπορούσαν ν' ανταποκριθούν στο Πανεπιστήμιο. Η ενίσχυση της παραπαιδείας. Βεβαίως αυτό είναι ένα μεγάλο θέμα το οποίο ενδεχομένως θα το δούμε στην πορεία. Η απώλεια αντικρίσματος του απολυτηρίου. Το απολυτήριο σήμερα δεν έχει κανένα αντίκρισμα και το γνωρίζετε όλοι αυτό το πράγμα. Τα παιδιά διαβάζουν μόνο τα μαθήματα της κατεύθυνσης, τα 4 ή τα 5, δεν τους ενδιαφέρει τίποτε άλλο και άριστοι μαθητές να είναι δεν τους ενδιαφέρει το απολυτήριο. Τι βαθμό θα έχει στο απολυτήριο δεν τον ενδιαφέρει. Τον ενδιαφέρει πώς θα εισαχθεί στο Πανεπιστήμιο και η εναπόθεση των ελπίδων για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από μια μόνο εξέταση. Άρα βάσει αυτών νομίζω ότι μπορούμε να δούμε και τι πρέπει να κάνουμε. Δεν ξέρω αν πρέπει κ. Πρόεδρε να μπω και λίγο στην ουσία του θέματος ή απλώς είναι τα διαδικαστικά αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ακόμα είμαστε σε μια γενική συζήτηση διαδικαστικών.

Γ. ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ: Ν' αναφέρω όμως και τα θετικά, μόνο επιγραμματικά. Είναι η εγκυρότητα, η αξιοπιστία και το αδιάβλητο των σχετικών διαδικασιών. Αυτές βεβαίως πρέπει να προστατεύσουμε με όποιο σύστημα και αν επιλέξουμε. Νομίζω ότι πρέπει να ξεφύγουμε από τα διαδικαστικά κ. Πρόεδρε και να πούμε κάποια στιγμή στην ουσία του θέματος, διότι πολλά μπορούμε να πούμε στα επιμέρους θέματα. Όλα όσα τέθηκαν είναι ενδιαφέροντα, π.χ. η επιμόρφωση, συμφωνώ απολύτως, η επιμόρφωση είναι ένα γενικό θέμα και πρέπει ν' αρχίζει από την αρχή. Οι επιλογές των στελεχών, βεβαίως είναι ένα σοβαρό θέμα. Αλλά δεν ξέρω αν είναι ο κ. Πανάρετος σε θέση, π.χ. να μας πει ποιο θα είναι το αξιοκρατικότερο σύστημα επιλογής των στελεχών της εκπαίδευσης. Άρα θέλει μεγάλη συζήτηση. Η αξιολόγηση είναι σοβαρότατο θέμα, όλα αυτά πρέπει να τα δούμε κάποια στιγμή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. Μαυρίκιε. Παρακαλώ την κ. Σχολινάκη να πάρει το λόγο.

Χ. ΣΧΟΛΙΝΑΚΗ: Κύριε Πρόεδρε, όσο περνά η ώρα λέγονται όλο και περισσότερο ενδιαφέροντα και πρακτικά πράγματα από τους αγαπητούς συναδέλφους και όλοι εμείς οι άνθρωποι της εκπαίδευσης ακούγοντας όλα αυτά συμφωνούμε, σκεφτόμαστε αντίστοιχες καταστάσεις που βιώνουμε καθημερινά και προσωπικά δεν έχω να πω κάτι καινούργιο, έχουν ήδη ειπωθεί πολύ σημαντικά πράγματα. Απλώς θα ήθελα να επισημάνω ένα στοιχείο. Πως ό,τι και να συζητήσουμε, ό,τι και ν' αποφασίσουμε, θ' αποτελείται από πάρα πολλά μικρά θέματα, πολύ σημαντικά όμως για την καθημερινότητα της εκπαίδευσης και την ποιότητά της και θα πρέπει να μας απασχολήσουν σοβαρά.

Θα ήθελα κι εγώ να επιμείνω στις Ομάδες Εργασίας, οι οποίες θα επικεντρώσουν σ' αυτά τα θέματα που μπορεί ν' ακούγονται μικρά ή μεγάλα, δεν ξέρω, αλλά που θα μας απασχολήσουν πολύ σοβαρά και που η συνισταμένη όλων αυτών θα οδηγήσει και στην αναβάθμιση του Λυκείου, που μας ενδιαφέρει και φυσικά στο σύστημα πρόσβασης, που θα έχει ως συνέπεια την ανανέωση των πραγμάτων. Χωρίς να θέλω λοιπόν κάτι καινούργιο, θέλω απλώς να εστιάσω ότι έχουμε να συζητήσουμε για πάρα πολλά πράγματα που έχουν σχέση με την καθημερινότητα της εκπαίδευσης και που δημιουργούν μια σειρά προβλημάτων. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κι εγώ σας ευχαριστώ. Κύριε Μανωλάκο έχετε τον λόγο.

Γ. ΜΑΝΩΛΑΚΟΣ: Ως σχολικός σύμβουλος πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, εάν δημιουργηθούν Επιτροπές για διάφορα θέματα, σχολικά βιβλία, σχολικός χρόνος κτλ., θα διευκόλυνε πάρα πολύ να ληφθούν υπ' όψιν οι ετήσιες εκθέσεις των σχολικών συμβούλων. Οι σχολικοί σύμβουλοι της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στο τέλος της σχολικής χρονιάς υποβάλλουμε στην Περιφερειακή Διεύθυνση, στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, τις εκθέσεις μας, που εκεί αναφέρονται λεπτομερέστατα απ' όλες τις περιφέρειες της Ελλάδας τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται. Και βέβαια υπάρχει πρόβλημα, αντιμετωπίζουν τα παιδιά πρόβλημα για την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και στο Δημοτικό Σχολείο υπάρχουν προβλήματα. Αν θέλετε ενδεικτικά ν' αναφέρω μια δυο περιπτώσεις. Οι γονείς διαμαρτύρονται γιατί δεν φτάνει ο χρόνος των Αγγλικών που κάνουν τα παιδιά στο Δημοτικό Σχολείο, γιατί τα παιδιά πηγαίνουν φροντιστήριο. Κι αν θέλετε, γιατί σήμερα στο Δημοτικό Σχολείο δεν γίνεται το μάθημα της Πληροφορικής. Θα μπορούσα ν' αναφέρω κι άλλα, αλλά δε θέλω να καταχραστώ το χρόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ. Ο επόμενος παρακαλώ.

Α. ΜΟΥΤΑΒΕΛΗΣ: Είμαι ο σύμβουλος της Ειδικής Αγωγής του Πειραιά. Σχετικά με την ατζέντα, πραγματικά είναι πολύ ενδιαφέρουσα, πραγματικά μ' ενδιαφέρει το θέμα της αναμόρφωσης του Λυκείου, έχω την αίσθηση ότι μέσα σε όλα αυτά που συζητάμε, τυχόν αντισταθμιστικοί θεσμοί να ήταν ιδιαίτερα διευκολυντικοί και για τη λειτουργία του Λυκείου. Ο κατ' εξοχήν αντισταθμιστικός θεσμός που αυτή τη στιγμή έχουμε, έχω την αίσθηση ότι είναι η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Να προσθέσω σε αυτά που είπε ο κ. Μπράτης, ότι στην παρενθεσούλα που έχουμε στο τέλος-τέλος και που τυχόν

θα έπρεπε να μπει και η προσχολική μέσα, ξέρετε με τον καινούργιο νόμο εν έτει 2008 επιτέλους και η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση είναι υποχρεωτική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ναι, είναι παράλειψη, το είχαμε πει.

Α. ΜΟΥΤΑΒΕΛΗΣ: Ίσως θα μπορούσαμε να μπούμε και εκεί εμείς, στην Ειδική Αγωγή. Έχουμε τη δυνατότητα να δώσουμε εναλλακτικούς τρόπους μάθησης, να ξεφύγουμε από τη σείρα απομνημόνευση, έχουμε την τεχνογνωσία και μια τελευταία προσπάθεια που έκανε η Περιφερειακή Διεύθυνση της Αττικής για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στελεχών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καταδεικνύει την απουσία αυτής της ενημέρωσης. Κύριε Πρόεδρε, διψούν να μάθουν πράγματα που θα τους βοηθήσουν στην καθημερινότητά τους. Και η Ειδική Αγωγή μπορεί να τους προσφέρει. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κι εγώ σας ευχαριστώ. Η κ. Βαγή έχει το λόγο.

Ε. ΒΑΓΗ: Καλημέρα σε όλους. Είμαι σχολική σύμβουλος προσχολικής εκπαίδευσης. Λόγω της ιδιότητάς μου και της θέσης μου πραγματικά χαίρομαι πάρα πολύ που οι απόψεις όλων των φορέων συγκλίνουν για την βαρύτητα της προσχολικής αγωγής. Βλέποντας το 4^ο θέμα της ημερήσιας διάταξης διαπιστώνουμε ότι δεν συμπεριλαμβάνεται η αναμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος της προσχολικής αγωγής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θεωρείστε το ότι είναι μέσα, είναι απλώς μια παράλειψη, το έχουμε πει.

Ε. ΒΑΓΗ: Ευχαριστώ πολύ. Και κάτι άλλο θα ήθελα να επισημάνω. Όσον αφορά την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντικό να ληφθούν υπ' όψιν και οι απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις προτάσεις επιμόρφωσης που είχαν δοθεί την προηγούμενη σχολική χρονιά. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κι εγώ ευχαριστώ. Νομίζω ότι έχει ωριμάσει η συζήτηση. Να πάμε σε μια αντιμετώπιση του θέματος.

Ν. ΠΑΪΖΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, επειδή νομίζω ότι κάναμε γρήγορα μια συζήτηση σαν κι αυτή που κάναμε την προηγούμενη φορά, νομίζω ότι έχουμε εντοπίσει ήδη ένα πρόβλημα της εκπαιδευτικής μας πολιτικής. Και πρέπει να το παραδεχτούμε. Και το πρόβλημα της εκπαιδευτικής μας πολιτικής είναι ότι προσπαθεί με επιμέρους μέτρα, σωστά, ούτε ένα από αυτά που ακούστηκαν δεν είναι λάθος, αλλά δεν είναι το τοπίο.

Το δεύτερο. Αυτό το Συμβούλιο διαπίστωσε ήδη ότι η ειδική γνώση δεν πρέπει, σωστό, και δεν μπορεί, κι αυτό σωστό, να δώσει, γιατί υπάρχουν ομάδες ειδικές οι οποίες θα το ερευνήσουν και αυτό είναι απολύτως σωστό. Δηλαδή θα ήταν λάθος πραγματικά να διερευνούμε δείκτες, να διερευνούμε ισολογισμούς κτλ. Αν ήταν τουλάχιστον έτσι, τότε θα ήταν κι άλλη η σύνθεση, θα είχαμε εδώ κι άλλα στελέχη του Υπουργείου Παιδείας, δεν πρόκειται ποτέ κανένας μας να βγάλει το κόστος των εξετάσεων αν δεν παρίσταται η Διεύθυνση Οργάνωσης και Διεξαγωγής των εξετάσεων του Υπουργείου

Παιδείας. Και μάλιστα διαχρονικά, τα τελευταία 10 χρόνια, για να ξέρουμε αν το κόστος των 12 μαθημάτων μειώθηκε όταν έγιναν 9 και μειώθηκε όταν έγιναν 6 κτλ. Ήθελα λοιπόν να πω το εξής, κι επειδή ίσως και τα κόμματα δεν μπορούν κι αυτά να έχουν πολύ επεξεργασμένες θέσεις, δηλαδή σε επίπεδο ειδικού, νομίζω ότι η συζήτηση, ας ξεκινήσει έστω από κάπου, κι επειδή η εκπαίδευση είναι σύστημα, όλες τις αδυναμίες θα τις βρούμε μπροστά, δεν υπάρχει περίπτωση. Μόλις θα τεθεί ένα θέμα, κακώς ξεκινάμε από τα κεραμίδια, η άποψή μου είναι από την πρώτη βαθμίδα του υποχρεωτικού εκπαιδευτικού συστήματος που ίσως κάποτε να μην πρέπει να λέγεται προσχολική, διότι αυτό εννοεί πριν από το σχολείο, δηλαδή θεωρεί ότι δεν είναι μέσα στο σύστημα γλωσσικά. Νομίζω όμως ότι από κει θα ξεκινούσαμε, μην το θίξετε άλλο, δεν έχει νόημα. Ό,τι και να συζητήσουμε όμως, να είστε σίγουροι ότι θα ξεδιπλώνεται μέχρι και το Νηπιαγωγείο. Νομίζω όμως ότι η συζήτηση θα ήταν πάρα πολύ καλό να ορίσει εμείς τι κάνουμε. Αφού αυτές οι ομάδες ειδικών θα κάνουν την ειδική δουλειά και θα εισηγηθούν εδώ κείμενα, εμείς τι είμαστε; Να τα ψηφίσουμε; Να τα εγκρίνουμε; Να τα συνθέσουμε; Ένα ερώτημα είναι αυτό.

Το δεύτερο ερώτημα. Εμείς είμαστε εδώ ν' αποφασίσουμε τα βασικά στοιχεία ενός πολιτικού σχεδιασμού. Αυτή η Επιτροπή έχει αυτή τη σύνθεση, είναι οι κοινωνικοί εταίροι, είναι μέσα από τα Συνδικάτα, είναι απ' τα κόμματα, είναι οι Πρόεδροι των δημοσίων Οργανισμών, είναι εκπρόσωποι του κλάδου των εκπαιδευτικών, οι μαθητές, άρα μπορούμε να βάλουμε αρχές. Πάνω σ' αυτές τις αρχές μπορεί να δομεί την πολιτική της η πολιτική ηγεσία και κυρίως μπορεί να κρίνει η αντιπολίτευση την κίνηση της κυβέρνησης. Έχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία επομένως να κατατεθούν απόψεις οι οποίες ν' απαντούν σ' έναν στρατηγικό σχεδιασμό. Γιατί το λέω αυτό. Γιατί ο στρατηγικός σχεδιασμός που υπαινίχθηκε ο κ. Πανάρετος στην αρχή, αλλά είναι ουσία αυτό το πράγμα, είναι ένα στοιχείο που μπορεί να βγει απ' αυτή την Επιτροπή, πολύ σωστά, θέτοντας τις προτεραιότητες. Αλλά ν' ακολουθήσει τα βήματα του στρατηγικού σχεδιασμού και να δεσμευθούμε όλοι ότι θα κρίνουμε με βάση τα στοιχεία του στρατηγικού σχεδιασμού. Που σημαίνει να μπορεί να μας δώσει π.χ. ένα πλαίσιο αναφοράς. Πάρτε ένα θέμα. Όχι απλά την αξιολόγηση, αλλαγή του Λυκείου ή του συστήματος πρόσβασης. Ποιο είναι το πλαίσιο αναφοράς; Π.χ. θέλουμε μια αλλαγή του συστήματος πρόσβασης προκειμένου να: 1^ο, 2^ο, 3^ο, 4^ο. Αφού τα καταγράφουμε αυτά τα 4, όποιος προτείνει ένα σύστημα εμείς θα ελέγχουμε με αυτά τα 4, π.χ. χτύπησε το φροντιστήριο; Μπήκε ο ικανότερος μέσα; Είναι το σύστημα αδιάβλητο; Μήπως κοστίζει και περισσότερο απ' αυτό που είχαμε; Εάν σ' αυτά τα 4 τα οποία έχουμε συμφωνήσει, κι εδώ υπάρχει η εμπειρία όλων σας, και απ' το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και από παντού, να μπουν τέτοιες βασικές αρχές, το πλαίσιο αναφοράς είναι σαφές.

Δεύτερο στοιχείο. Θα έχει κατεύθυνση αυτό το πλαίσιο ή θα είναι ένα χύμα τοπίο; Γιατί έχουμε μάθει στην Ελλάδα να λέμε «πάμε». Προς τα πού; Προς τα εκεί; Προς τα πίσω; Από δω; Από κει; Δηλαδή πρέπει να δίνει κατεύθυνση. Καλύτερα ένα κακό σχέδιο να έχει κατεύθυνση παρά ένα καλό σχέδιο να μην έχει κατεύθυνση, γιατί τότε δεν είναι σχέδιο. Δηλαδή θα συμβάλει π.χ. στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας το εκπαιδευτικό σύστημα; Θα δώσει έμφαση στις τοπικές κοινωνίες; Θα αυξήσει τον πλουραλισμό; Θα υπηρετήσει τις ανθρωπιστικές αξίες; Δηλαδή κάποιες κατευθύνσεις πρέπει να έχει. Γιατί; Γιατί μετά θα έρθει όχι η στρατηγική, αλλά

η αναδυόμενη στρατηγική από κάτω. Παρένθεση. Πουθενά στο Σύνταγμα της χώρας, πουθενά σε νόμο του κράτους, πουθενά σε εισαγωγικό σημείωμα, η φροντιστηριοποίηση και η άκριτη σκέψη δεν υπάρχει. Πώς έφτασε και είναι μέσα στην εκπαίδευση; Και το πιο σημαντικό που είπατε κ. Μαυρίκιε. Δεν έχει αντίκρισμα το πτυχίο του Λυκείου, όχι στα παιδιά, στην κοινωνία. Δηλαδή δεν έχει επαγγελματικό περίγραμμα. Ενώ είναι βαθμίδα επιλογής. Ο απλός πτυχιούχος, ο οποίος δεν θα μπει στο Πανεπιστήμιο τι μέλλον έχει στην αγορά εργασίας; Αν θέλουμε να κάνουμε ένα αξιόπιστο Λύκειο, τότε θα πρέπει το πτυχίο του Λυκείου να έχει αντίκρισμα, δηλαδή να μπορεί να καλύψει πάρα πολλά πράγματα, απ' αυτά που θεωρεί στοιχειώδη η κοινωνία, για να λειτουργήσει κάποιος ως ένας επαγγελματίας, είτε στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα. Αυτό σημαίνει να θωρακίσεις το Λύκειο. Το δεύτερο στοιχείο. Αν μπορεί να πάει και πιο πάνω δεν είναι μόνο οι γνώσεις, θα το είχαμε λήξει σήμερα το σύστημα, θα λέγαμε, θα φτιαχτεί λοιπόν ένας Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης, εδώ θα πιστοποιούνται τα πάντα. Δεν μπορεί να πιστοποιηθεί π.χ. η δυνατότητα κάποιου να είναι πρωτοετής φοιτητής; Θ' αποδεσμεύσουμε εντελώς το Λύκειο π.χ. από αυτή τη διαδικασία, θα είναι ένας Οργανισμός ο οποίος σε τακτά χρονικά διαστήματα, το «τακτά χρονικά διαστήματα» διευκολύνει να μη γίνεται εθνικό γεγονός, θα μπορεί κάποιος, επαναλαμβανόμενα να μπαίνει σ' αυτή την διαδικασία. Όμως δε θα μας αρκεί, γιατί θα χρειάζεται κάποιος να πιστοποιήσει μεθοδολογία και κάποιος να πιστοποιήσει αξίες. Εκεί είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού. Αν ήταν έτσι το πρόβλημα, στις 100.000, θα έφτιαχναν μια σωστή τεχνική εκπαίδευση 40.000, θα έμειναν 60.000, θα είχαμε έναν φορέα πιστοποίησης και θα είχαμε αναβαθμίσει το σχολείο, γιατί από το Δημοτικό μέχρι και το Λύκειο, πιστοποιημένα, γιατί είναι πιστοποιημένοι οι τίτλοι του Δημοσίου, μπορούν να καταθέσουν την άποψή τους για το αν ο υποψήφιος έχει αποκτήσει μέθοδο, έχει ενδιαφέρον για την επιστήμη, θα ήθελε και θα μπορούσε να πάει εκεί.

Επομένως είμαστε μπροστά σ' ένα τοπίο στο οποίο δεν πρέπει ν' αποποιηθεί το Συμβούλιό μας την ευθύνη να κάνει σχεδιασμό, θα μπει στον σχεδιασμό και θα καλέσει τις ειδικές Ομάδες Εργασίας, δηλαδή αυτούς που έχουν δουλέψει συστήματα άλλα, τι κάνουν στην Ιρλανδία, τι κάνουν οι Φιλανδοί, να δώσουν την εμπειρία, αλλά θα έχουμε διαμορφώσει εμείς ένα κριτήριο. Σ' αυτό το πλαίσιο οι παθογένειες που υπονοήσαμε είναι σημαντικές, να μην ξανακάνουμε το ίδιο λάθος, να μην φέρουμε μπροστά το δευτερεύον και το κάνουμε τελικά πρωτεύον.

Και το πιο σημαντικό. Να δούμε τις εσωτερικές αντιφάσεις του συστήματος. Πάρα πολλές φορές στο χώρο της εκπαίδευσης, είμαστε πάνω από 25 χρόνια οι περισσότεροι μέσα στο Υπουργείο Παιδείας και το αγαπάμε, κατεβάζει η όποια κυβέρνηση ένα μέτρο, να βελτιώσει κάτι, είτε την παιδεία, είτε τον πολιτισμό, είτε μια διοργάνωση, και την πατάει στην πράξη. Πάει να δώσει ένα επίδομα και το επίδομα γίνεται ανασταλτικός μηχανισμός. Το έχετε πάθει εσείς στην ειδική αγωγή, η μεγαλύτερη καινοτομία έγινε όταν ζήτησαν αυξημένα προσόντα για την παρέμβαση του εκπαιδευτικού και δώσαμε επίδομα, έπεσαν όλα τα πολιτικά μέσα, όποιος είχε το μεγαλύτερο μέρος έπαιρνε τη θέση στην Ειδική Αγωγή. Στερήθηκε η ειδική αγωγή στοιχεία. Άρα μπορεί οι αντιφάσεις που έχει το σύστημα να μπλοκάρουν ακόμα και τον πιο όμορφο σχεδιασμό. Και μπορούμε σ' αυτό το Συμβούλιο να το έχουμε υπ' όψη μας και να μην το εκχωρήσουμε σε ειδική ομάδα εργασίας. Και το πιο σημαντικό, η απόσταση της ομάδας που σχεδιάζει, ας πούμε εμείς, με την

ομάδα που υλοποιεί. Μιλάμε για πάνω από 180.000 εκπαιδευτικούς, μιλάμε για περίπου 22.000 στελέχη. Είναι πάρα πολύ κρίσιμο να βρούμε έναν τρόπο να δώσουμε βαθμούς ελευθερίας στις τοπικές κοινωνίες και στις σχολικές μονάδες, διότι διαφορετικά το σύστημα αυτό θα καταρρεύσει. Ή θα πρέπει να γίνει πάρα πολύ αυστηρό, πάρα πολύ δομημένο, πάρα πολύ συγκεντρωτικό, διαφορετικά θα καταρρεύσει.

Νομίζω ότι αυτές είναι οι αποφάσεις που μπορούμε να πάρουμε εμείς ως πλαίσιο. Εμένα με καλύπτει το ότι είπατε σ' αυτό το πλαίσιο να χωράει και η μειοψηφία, και η μια γνώμη ακόμα να την κάνει ακόμα πιο πλούσια. Αλλά να μην εκχωρήσουμε όλη τη συζήτηση σε ομάδες ειδικών, να κρατήσουμε εδώ το επίπεδο, το πλαίσιο γενικού στρατηγικού σχεδιασμού και να κρίνουμε με βάση τα κριτήρια που θέτουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Νομίζω ότι ήταν πολύ ουσιαστική η παρέμβασή σας, απαντώντας προς εμένα ότι έτσι βλέπω το ρόλο του Συμβουλίου. Δηλαδή οι Ομάδες Εργασίας θα μας φέρουν ένα υλικό που δεν μπορούμε να το ψάξουμε όλοι μαζί και που ως Ομάδα Εργασίας θα είναι και κάποιοι άνθρωποι που ασχολούνται μ' αυτά τα πράγματα, θα δούμε τη σύνθεσή της. Από κει και πέρα αυτό το Συμβούλιο, μέσα σ' ένα πλαίσιο αναφοράς, σ' έναν σχεδιασμό, θα συζητήσει αυτές τις απόψεις, θα δεχθεί και θα τροποποιήσει, θα συνθέσει και αυτά τελικά θα είναι οι προτάσεις. Συζητάμε εδώ το θέμα της επίδοσης. Η Ομάδα Εργασίας, για να είμαστε συγκεκριμένοι το λέω, θα καθίσει να μελετήσει αυτό το θέμα σε όλες του τις παθογένειες, ας το πούμε έτσι, σε όλα του τα προβλήματα, σε όλες τις παραμέτρους που έχει, δυσκολίες, αλλά και πλεονεκτήματα, θα μας φέρει μια πρόταση με συγκεκριμένα σημεία περισσότερο, μια περιγραφή πραγματικοτήτων και εκτιμήσεις. Και εδώ θα γίνει συζήτηση για να καταλήξουμε σ' αυτήν ή εκείνη την πρόταση, απλώς είπα ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις και ένας αριθμός από τους ανθρώπους εδώ που διαφωνεί ενδεχομένως με μια κατεύθυνση, θα πρέπει να δηλωθεί κι αυτό για να μην αποκρύπτονται εκτιμήσεις και στάσεις.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Έχω την εντύπωση όμως, παρακολουθώντας τις τοποθετήσεις σε σχέση με τη βαρύτητα του απολυτηρίου του Λυκείου, ότι κάνουμε ένα λάθος. Δηλαδή ή θα κάνουμε αυτό που και ο Υπουργός Παιδείας ο σημερινός λέει, ότι συμφωνεί με τις θέσεις των αριστερών κομμάτων άκουσα, για τον αυτόνομο ρόλο του Λυκείου και ότι είναι βαθμίδα μορφωτική για τα παιδιά, οποιαδήποτε δουλειά κι αν κάνει κάποιος θα πρέπει να έχει αυτά τα μορφωτικά εφόδια. Μάλλον γυρίζουμε πίσω στα δικά μας χρόνια, που το απολυτήριο Λυκείου τότε, ή του εξαταξίου Γυμνασίου είχε μια βαρύτητα στην αγορά εργασίας. Τα δεδομένα έχουν αλλάξει. Ποιος μπορεί σήμερα με το απολυτήριο Λυκείου, σε ποια χώρα του κόσμου, να βρει εργασία; Τι σημαίνει βαρύτητα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δεν έτσι κ. Πρόεδρε. Σε πολλές χώρες μπορεί.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Σε ποιες; Αν δεν πάει σε κάποιο ΙΕΚ να εξειδικευθεί κι αν, εν πάση περιπτώσει, ο ρόλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης ως τα 18, που αποδέχονται οι περισσότεροι σήμερα, είναι αυτός, να έχει το Λύκειο, δηλαδή το απολυτήριο Λυκείου, να έχει, να το πω ένα αντίκρισμα στην αγορά εργασίας. Το απολυτήριο του Λυκείου είναι μορφωτικό εφόδιο για τον μαθητή,

τον κριτικά σκεπτόμενο πολίτη του αύριο, προφανώς, που το έχει ανάγκη ο οποιοσδήποτε Έλληνας πολίτης, οποιαδήποτε δουλειά και αν κάνει. Από κει και πέρα προφανώς συζητούμε για το τι ο καθένας θα εξειδικεύεται και τι θα κάνει στη ζωή του ως επάγγελμα, ως θεωρητική αποδοχή το λέω, αλλά ναι, βέβαια, κάποτε όταν κι εμείς βγαίναμε απ' το Γυμνάσιο, επειδή ήταν πολύ λίγοι οι απόφοιτοι του Λυκείου, το απολυτήριο του Γυμνασίου είχε αξία, πήγαινες σε μια δημόσια Υπηρεσία, στον ΟΤΕ ας πούμε και σε προσελάμβαναν. Σήμερα όμως έχουν δεκαπλασιασθεί οι απόφοιτοι, ή είναι 50 φορές πάνω. Είναι δυνατόν; Νομίζω ότι είναι λάθος αν το δούμε απ' αυτή την πλευρά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευκαιρία να μη συζητήσουμε ένα τέτοιο μεγάλο θέμα.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Ναι, αλλά να το ξεκαθαρίσουμε το ποιος είναι ο ρόλος του Λυκείου. Εγώ θέτω κάτι που ο ίδιος ο Υπουργός Παιδείας έθεσε. Ότι ο ρόλος του Λυκείου δεν είναι ν' αποκτήσει αυτή την βαρύτητα που πιθανό δίνεται εδώ μέσα. Ο ρόλος του Λυκείου είναι μορφωτικός κατ' αρχήν. Και αυτό έχουμε χάσει. Το έχουμε χάσει γιατί δεν ακολουθούν τα παιδιά κανένα αναλυτικό πρόγραμμα στο Λύκειο, γιατί πετούν τα βιβλία στην άκρη και ασχολούνται με τα 4 μαθήματα της δέσμης. Εμείς θέλουμε να τα επαναφέρουμε στο παλιό, όχι για να βρουν δουλειά μ' αυτό το Λύκειο και ν' αποκτήσει κύρος, αλλά για να πάρουν τα μορφωτικά εφόδια, ως Έλληνες πολίτες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εάν κ. Πρόεδρε έχουν μια καλή συγκρότηση, αυτό που λέτε εσείς «μορφωτικό», νομίζετε ότι δεν μπορούν να εργασθούν σε μια Τράπεζα, σε μια επιχείρηση; Πρέπει να έχει πτυχίο Πανεπιστημίου δηλαδή;

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Θα δίνει εξετάσεις πάντα κ. Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όχι, δεν είναι έτσι. Εγώ νομίζω ότι πρέπει αλλιώς να είναι τα πράγματα.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Κάνει μια Τράπεζα μια προκήρυξη για 1.000 θέσεις και είναι 50.000 οι υποψήφιοι. Πώς θα το έχει αυτό το Λύκειο; Τότε θα το κάνουμε πολύ μεγάλο εξετασιοκεντρικό, δηλαδή θα είναι σε πανεθνικό επίπεδο οι εξετάσεις για να έχει τέτοιο χαρακτήρα. Νομίζω, δεν γίνονται όλα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Καλά, θέλει μια συζήτηση αυτό, αλλά μην απορρίψουμε την δύναμη του αυτόνομου Λυκείου, μην την απορρίψουμε γιατί αυτό είναι και το πρόβλημα. Κύριε Πανάρτετε έχετε το λόγο.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Από τη συζήτηση που έγινε και από τις απόψεις που διατυπώθηκαν, νομίζω ότι μπορούμε να συμφωνήσουμε στο ότι ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι το κρίσιμο στοιχείο με το οποίο μπορεί αυτό το Συμβούλιο να ασχοληθεί και πρέπει ν' ασχοληθεί. Εάν υιοθετήσουμε αυτή την άποψη, θα έχουμε κάνει νομίζω ένα βήμα σε μια κατεύθυνση που θα είναι ουσιαστική. Αυτό είναι το ένα.

Το δεύτερο, που νομίζω ότι τέθηκε από πολλούς ομιλητές και επίσης είναι χρήσιμο να το λάβουμε υπόψη μας, είναι η ανάγκη τεκμηρίωσης. Εδώ και 10 χρόνια περίπου, και παραπάνω, υιοθετήθηκε από την Αγγλία κι

επεκτάθηκε και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, μια προσέγγιση των ΗΠΑ στην εκπαίδευση, η λεγόμενη evidence based πολιτική, δηλαδή η διαμόρφωση πολιτικής με βάση στοιχεία. Εμείς έχουμε παντελή έλλειψη αυτών των στοιχείων. Ελέγχθη προηγουμένως ότι αγνοούμε βασικά πράγματα. Είναι εντυπωσιακό το ότι μιλάμε σ' αυτό το Συμβούλιο για κάτι που έκανε το ίδιο Συμβούλιο στην προηγούμενή του σύνθεση και κανείς δεν έχει εικόνα του τι έκανε. Δηλαδή φαντάζομαι ότι αν ζητηθεί από τον κ. Γκλαβά, θα μπορεί να το βρει. Αλλά για να προχωρήσω ένα βήμα παραπέρα τον συλλογισμό μου, λέω ότι ίσως θα ήταν χρήσιμο να διαμορφωθεί μια σελίδα στην οποία να μπουν όλα αυτά, η δουλειά που κάνετε εσείς, στοιχεία που είναι χρήσιμα όχι μόνο για την ανταλλαγή απόψεων εδώ, αλλά για να είμαστε πιο ουσιαστικοί στον τρόπο που προσεγγίζουμε τα προβλήματα για τα οποία συζητάμε.

Και θα σας μεταφέρω και μια εμπειρία που είχα από την εμπλοκή μου ως Αντιπρόεδρου του Δικτύου Συμβουλίων Παιδείας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όποτε συνεδριάζαμε κι όποτε μιλούσαμε για απόψεις Συμβουλίων Παιδείας, υπήρχε πάντα για κάθε θέμα ένα κείμενο. Για κάθε θέμα. Το οποίο δεν ήταν υποχρεωτικά κείμενο με μια αναλυτική τεκμηρίωση στοιχείων και αριθμών, αυτό όμως το κείμενο, που έθετε τον προβληματισμό, είχε αναφορές στα στοιχεία στα οποία θα μπορούσε ν' ανατρέξει κανείς για να διαμορφώσει μια άποψη. Γι' αυτό πιστεύω ότι θα ήταν χρήσιμο σε κάθε θέμα στο οποίο συζητάμε, να υπάρχει αν θέλετε μια σελίδα, δυο σελίδες, τρεις σελίδες, όπως το κρίνετε εσείς, μια προσέγγιση του τι θα συζητήσουμε γι' αυτό το θέμα, με συγκεκριμένες αναφορές σε στοιχεία που θα μπορούν να υποβοηθήσουν, γιατί είναι εύκολο να οδηγηθούμε σε μια γενική ανταλλαγή απόψεων, η οποία δεν θα οδηγεί πουθενά. Θυμάμαι μια περίπτωση συνεδρίασης Υπουργικού Συμβουλίου που συζητούσαν 5 ώρες για την εκπαίδευση όπου κάθε Υπουργός έλεγε τις εμπειρίες του από το σχολείο, «εγώ όταν ήμουν στο σχολείο κάναμε αυτό..» και τελικά το αποτέλεσμα της συνεδρίασης είχε ενδιαφέρον, για όσους ασχολούνται με την ιστορία της εκπαίδευσης.

Τα λέω αυτά τα πράγματα σε μια προσπάθεια να προχωρήσω ένα βήμα παραπέρα. Σε έναν τρόπο, που νομίζω ότι προκύπτει από τις τοποθετήσεις σήμερα εδώ, που θα μπορούσε να βοηθήσει στο να προχωρήσουμε περισσότερο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. συνάδελφε. Αγαπητοί, επειδή ασχολούμαι με τα θέματα της γλώσσας και της γλωσσικής επικοινωνίας, καμιά φορά χωρίς να χρησιμοποιούμε τους ειδικούς όρους, εννοούμε τα ίδια πράγματα. Νομίζω ότι λανθάνει και υπόκειται στις συζητήσεις μας αυτός ο στρατηγικός σχεδιασμός, αλλά δεν είναι ρητός, δεν είναι σαφής, είναι υπονοούμενος. Και πρέπει να γίνει σαφής και συμφωνούμε απολύτως σ' αυτό.

Επίσης, αυτό που λέει ο κ. Πανάρετος και άλλοι συνάδελφοι εδώ, για την τεκμηρίωση. Μα βέβαια και όταν μιλάμε για Ομάδες Εργασίας, την τεκμηρίωση είναι που θ' αναζητήσουν μεταξύ άλλων. Επομένως, νομίζω ότι υπάρχει μια σύγκλιση στον τρόπο με τον οποίο βλέπουμε τα πράγματα και ήδη ένας σχεδιασμός είναι τα θέματα που έχουν προταχθεί και που αντιμετωπίζουμε και των οποίων βλέπουμε διάφορες πλευρές, απλώς δεν είναι σαφής αυτός και πρέπει να γίνει σαφής. Συμφωνείτε να συγκροτήσουμε μια Ομάδα Εργασίας, αποφεύγω τον όρο «Επιτροπή», διότι έχει αρνητικές αποχρώσεις από την πράξη, μια Ομάδα Εργασίας, που σημαίνει ότι γρήγορα

θα μπορεί να μας φέρει μια περιγραφή και καταγραφή του θέματος που θα της αναθέσουμε; Επειδή συζητήσαμε σήμερα το θέμα της επίδοσης στο Λύκειο και πώς μπορεί να γίνει αυτή και τι γίνεται με τους εκπαιδευτικούς και τι υπάρχει και τι δυσκολίες και τι παθογένειες, συμφωνείτε να το αναθέσουμε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, νομίζω ο φορέας ο οποίος κάνει αυτή τη δουλειά είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Να παρακαλέσουμε τον Πρόεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου να συγκροτήσει μια ομάδα και θα παρακαλέσω ,όμως, και τους συναδέλφους μας των εκπαιδευτικών οργανώσεων, εάν θέλουν να υποδείξουν κάποιον άνθρωπο να δουλέψει σ' αυτή την Ομάδα Εργασίας, διότι εδώ αναζητούμε αυτά που θα μας βοηθήσουν τελικά να μιλήσουμε, να πάρουμε αποφάσεις. Επομένως , όσο καλύτερο θα είναι το κείμενο και η τεκμηρίωση και η προσέγγιση, τόσο περισσότερο θα διευκολύνει το έργο μας. Κι επειδή δεν πάμε να καλύψουμε τίποτε, ή να κρύψουμε, ή να προβάλλουμε, θα ήθελα αυτή η Ομάδα Εργασίας, που ως πυρήνα θα έχει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, που νομίζω είναι ένας φορέας που κάνει αυτή τη δουλειά, δηλαδή έχει και στελέχη, θα μπορούσε σ' αυτό κ. Πρόεδρε του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, εάν θέλουν , οι οργανώσεις των εκπαιδευτικών να υποδείξουν κάποιους ανθρώπους που να συμμετείχαν σ' αυτή την ομάδα, είμαστε ανοιχτοί να το δεχτούμε. Επίσης, δεν ξέρω και από τους παρισταμένους εδώ, κάποιιοι θα έπρεπε να συμμετέχουν, άκουσα ότι έχετε δουλέψει κ. Μπίστα ήδη σ' αυτά τα πράγματα, θα θέλατε να είστε και να βοηθήσετε σ' αυτό; Κύριε Γιαλούρη, το Υπουργείο θα μπορέσει να βοηθήσει σ' αυτά τα πράγματα; Δηλαδή , θα χρειαστεί να μας δώσει τα στοιχεία που έχουν οι Υπηρεσίες του για την τεκμηρίωση αυτή. Και θα παρακαλέσουμε και τις Ενώσεις των Εκπαιδευτικών ό,τι έχουν από πλευράς έρευνας κτλ. γι' αυτό το θέμα, να μας τα δώσουν και μπορούν να στείλουν και έναν εκπρόσωπο.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, για να προχωρήσω τη σκέψη σας ένα βήμα παραπέρα, για να είμαστε πάλι πρακτικοί, θα έλεγα το εξής. Σας είπα ότι διαφωνώ με την ημερήσια διάταξη. Αυτό τελείωσε. Με τα 6 θέματα που έχετε και αφορούν στην αναμόρφωση Λυκείου, αξιολόγηση επίδοσης μαθητών, αξιοποίηση βιβλιοθηκών, ανασχεδιασμός κτλ., να μην τα διαβάσω όλα, είναι όλα θέματα που άπτονται του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Θα έλεγα λοιπόν, ο κ. Γκλαβάς με την πείρα που έχει, και το λέω αυτό έχοντας και προσωπική γνώση των ικανοτήτων του, μπορεί κατά τη γνώμη μου αρκετά εύκολα να συνοψίσει σε τρεις σελίδες, δυο σελίδες, για το κάθε θέμα, τις απόψεις, τις θέσεις που έχουν διερευνηθεί και συζητηθεί στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, ώστε αυτό να το έχουμε ως στοιχείο, κατά προτίμηση πριν την επόμενη συνεδρίαση.

Τώρα στο να δημιουργηθεί, όπως αναφέρετε, Ομάδα Εργασίας με ένα ευρύτερο σχεδιασμό, που να συμμετέχουν εκπρόσωποι εκπαιδευτικών φορέων κτλ., είναι χρήσιμο, γιατί αυτό θα οδηγηθεί στο να εμπλουτισθεί κάτι τέτοιο. Αλλά το πρώτο βήμα πιστεύω είναι πολύ απλό και χρήσιμο να το κάνει ο κ. Γκλαβάς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να κάνουμε μια τροποποίηση αυτής της σκέψης του κ. συναδέλφου; Επειδή είπαμε ότι η επόμενη συνάντηση θα είναι στις 9 Απριλίου, ενδεχομένως το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο δεν προλαβαίνει για να μας κάνει μια καλή παρουσίαση σε όλα τα θέματα. Ξεκινήστε αν θέλετε με το θέμα της επιδόσεως, αυτό που είπαμε και όσα άλλα προλάβετε, να μας τα

φέρετε, ένα, δύο ακόμη, ως προς το θέμα αρχής συμφωνούμε με την πρόταση και δεν θα ήταν δυνατό να δουλέψουμε άλλο. Δηλαδή για κάθε θέμα που θα συζητούμε, εγώ απλώς θεώρησα ότι είμαστε στο προηγούμενο στάδιο. Κάπου ν' αποφασίσουμε τι ακριβώς θέλουμε να διερευνήσουμε και να συζητήσουμε και να δώσουμε μια έμφαση. Επειδή όμως κάποια πράγματα είναι και αυτονόητα, θα μπορούσε να τα αναλάβει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, που τα έχει δουλέψει και στο παρελθόν, να μας φέρει απόψεις και περιγραφές, ώστε να μπορεί να εστιασθεί και να ξεκινήσει η συζήτηση.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Μισό λεπτό, αυτό που μας δώσατε τι είναι κ. Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτό, επειδή ζητήθηκαν προηγουμένως τα συστήματα επιλογής που υπάρχουν, ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας το αναζήτησε στο διαδίκτυο και μας το έβγαλε.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Αυτό είναι πάντως προφανώς μια συνέντευξη στην εφημερίδα «Καθημερινή» του Απόστολου Λακασά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι εξαιρετος δημοσιογράφος, αλλά νομίζω ότι αν έχει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο την έρευνα να μας δώσει την έρευνα.

Μ. ΚΟΥΡΟΥΤΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, είναι λάθος αυτό, είναι προχειρότητα, σας παρακαλώ πολύ. Υπάρχουν στοιχεία καταγεγραμμένα αναλυτικά, τι γίνεται κατά κράτος, αυτό μας μπερδεύει.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επειδή ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας παρακάλεσε να μοιραστεί, στοιχήθηκα στην παράκλησή του. Μέχρι εκεί. Είπαμε ότι θα τα ψάξουμε αυτά τα θέματα. Όταν δίνει κάτι, ας μην το απορρίψουμε, όπως μοιράζονται κι άλλα έγγραφα. Προχειρότητα θα ήταν ν' αποδεχθούμε όλα αυτά τα πράγματα. Δεν έχουμε καν συζητήσει γι' αυτό.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Να σας πω κάτι κ. Πρόεδρε, επειδή το έθεσα. Έχει μια αξία, δεν ήρθε κανένας εδώ να υπερασπισθεί κανέναν φαντάζομαι και ας μην σπεύδει κανένας να μιλά ως εκπρόσωπος του Υπουργού, φαντάζομαι ο Υπουργός έχει τη δική του δυνατότητα από τα έξω να υπερασπισθεί αν υπήρχαν προτάσεις στο Συμβούλιο ή δεν υπήρχαν. Γιατί έχω κι εγώ στο φάκελό μου πολλά κείμενα εφημερίδων γι' αυτά που σας είπα, αν θέλετε να τα δώσω να βγουν φωτοτυπίες. Αλλά συμφωνώ ότι δεν δείχνει σοβαρότητα αυτό το πράγμα. Ζήτησε ο κ. Πανάρετος μελέτες αν υπάρχουν από τις άλλες χώρες, στην επόμενη συνεδρίαση να τα έχουμε και δεν χρειάζεται αυτή η προχειρότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Προφανώς θα στηριχθούμε στις περιγραφές που έχουν γίνει από την έρευνα, αυτό είναι ένα δημοσιογραφικό κείμενο το οποίο το ξέρω, δημοσιευμένο στην εφημερίδα, εδώ το βλέπω τώρα ότι το κατεβάσατε. Εντάξει, ως μια πρώτη πληροφόρηση, δεν είναι αυτό που ζητάμε, αλλά εντάξει, θα έρθουμε σ' αυτά τα πράγματα. Κύριε Γκλαβά έχετε το λόγο.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Κατ' αρχάς να ευχαριστήσω τον κ. Πανάρετο για τα καλά του λόγια, έχουμε συνεργαστεί στο παρελθόν, είχαμε μια πολύ καλή συνεργασία

και αποδοτική. Θα τοποθετηθώ όταν φτάσουμε στα στελέχη της εκπαίδευσης, γιατί είναι ένα μεγάλο πρόβλημα, για το οποίο όλοι συμφωνούμε σε κάποια στρογγυλά τραπέζια, αλλά πρέπει να το δούμε, να συμφωνήσουμε και σε κάποια άλλα επίπεδα, γιατί πράγματι το ζητούμενο είναι η αξιοκρατία στην εκπαίδευση, χωρίς αυτό βεβαίως να σημαίνει ότι υποτιμούμε τα στελέχη που υπηρετούν. Γιατί μέσα σ' αυτά τα 20.000 στελέχη μπορεί να υπάρχουν και κάποιοι οι οποίοι, πιθανότατα, δεν θα έπρεπε να βρίσκονται στη θέση του στελέχους της εκπαίδευσης, αλλά στην πλειονότητά τους θεωρώ ότι είναι στελέχη πάρα πολύ άξια και, επομένως, δεν πρέπει να τα μηδενίσουμε, επειδή πιθανότατα κάποιες μικρές, ή μεγαλύτερες επιλογές δεν ήταν, πιθανότατα, σωστές και αξιοκρατικές. Αυτό για την αποκατάσταση των συναδέλφων στελεχών της εκπαίδευσης.

Όσον αφορά τα συγκεκριμένα θέματα, θεωρώ ότι τα πρακτικά του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πρέπει να είναι στη διάθεση όσων συναδέλφων συμμετέχουν σε αυτή τη σύνθεση. Εκεί λοιπόν είχαν εξαντληθεί πάρα πολλά θέματα, με την έννοια της συζήτησης και όχι πάντα των αποφάσεων και έχουν καταγραφεί κάποιες βασικές απόψεις, κυρίως στο θέμα της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, επειδή είχε προταχθεί τότε από την τότε Υπουργό Παιδείας, η απάντηση σε ερωτήματα τι κάνουμε με την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση της χώρας. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορούμε να ασχοληθούμε και πάλι, αλλά καλό είναι να δούμε ποιος προβληματισμός υπήρχε τότε και, αν μπορούμε να προχωρήσουμε παραπέρα εμείς, να δούμε τι άλλαξε σε σχέση μ' εκείνον τον προβληματισμό, γιατί έγιναν αλλαγές στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση. Γενικότερα μπορώ να πω ότι η τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση είναι ένα πολύ μεγάλο κεφάλαιο που δεν αντιμετωπίζεται τόσο εύκολα, γιατί πρώτα είναι κατ' εξοχήν κοινωνικό και οικονομικό πρόβλημα και μετά εκπαιδευτικό. Δηλαδή όποια στελέχη να βγάλεις και όσο ικανά και να είναι, εάν η αγορά εργασίας δεν μπορεί να τ' απορροφήσει είναι σίγουρο ότι θα τ' απαξιώσει κι, επομένως, τα άτομα αυτά θα ζητήσουν να βρουν αλλού δουλειά. Έχουν γίνει έρευνες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου από τις οποίες διαπιστώνουμε ότι οι απόφοιτοι της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης κατά 75-80% απασχολούνται σε τελείως διαφορετικές δουλειές από αυτές για τις οποίες η πολιτεία τους φρόντισε και τους σπούδασε.

Το δεύτερο που ήθελα να πω είναι ότι τα συστήματα τα οποία υπάρχουν στις άλλες χώρες είναι εύκολο να βρεθούν και να δοθούν στα μέλη του Συμβουλίου. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο μπορεί ν' αναλάβει δύο πράγματα. Το ένα είναι να καταγράψει τι υπάρχει, γιατί πράγματι υπάρχει πάρα πολύ υλικό, όχι μόνο στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, αλλά και στην ΓΣΕΕ και σ' άλλους φορείς. Υπάρχει υλικό και στις ενώσεις των εκπαιδευτικών. Άρα μπορεί να συσταθεί μια ομάδα, η οποία -δεν θα είναι ένα συλλογικό όργανο, όπως είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο-, εάν μου το αναθέσετε, θ' αποτελείται και από στελέχη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και πιθανότατα και από στελέχη άλλων φορέων, αλλά δεν θα λειτουργεί ως Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Η ομάδα αυτή θα καταγράψει απλώς τι υπάρχει και τι έχει προταθεί. Ταυτόχρονα όμως στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ήδη συγκροτούνται ομάδες οι οποίες περιμένουν τη θεματολογία που θα προκύψει, για να κάνουν ουσιαστικές προτάσεις πλέον ως Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, μέσα από τη συλλογικότητα και τη δημοκρατικότητα που έχει ένα τέτοιο όργανο, όπως είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αυτό θ' αναλάβει αυτή η ομάδα, η οποία θα

καταγράψει στην ουσία αφ' ενός μεν τι υπάρχει, τι έχει ερευνηθεί και αφ' ετέρου ποιες προτάσεις έχουν κατατεθεί. Και ο ρόλος τους είναι μέχρι εκεί. Από κει και πέρα τόσο το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, όπως και οι άλλοι φορείς, οι εκπαιδευτικοί, και όχι μόνο, μπορούν να καταθέσουν προτάσεις, και είναι, φαντάζομαι, ανοιχτό το Συμβούλιο σε προτάσεις που θα παρουσιάσουν τον προβληματισμό τους, ώστε εμείς εδώ πλέον να πάρουμε τις τελικές αποφάσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ. Μας ξεκαθαρίζετε ότι δεν θα είναι, κι έτσι το εννοούσαμε άλλωστε, η επίσημη πρόταση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τα θέματα. Έτσι το είπαμε, θα είναι μια Ομάδα Εργασίας που θα ορισθεί από εσάς και θα έχει μέλη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, αλλά και ανθρώπους που θα προταθούν από τις Ενώσεις εδώ και άλλα μέλη, συν, είπαμε, κάποιους ανθρώπους και να σας δώσουμε μια δυνατότητα, αν συμφωνούν τα μέλη, ν' αξιοποιήσετε όποιους νομίζετε, προκειμένου να έχουμε ένα καλό κείμενο και καλή περιγραφή.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Κύριε Γκλαβά, μη μας φορτώνετε με τα πρακτικά του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Όχι, δεν εννοώ κάτι τέτοιο. Θα είναι βασικά σημεία προβληματισμού και πιθανών λύσεων. Πολύ σωστά το θέτετε, αλλά όχι, σε καμία περίπτωση, γιατί τότε είναι σαν ν' ακυρώνουμε το Συμβούλιο, γιατί δεν μπορεί το Συμβούλιο να διαβάσει όλα αυτά τα πράγματα για να σχηματίσει γνώμη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επίσης κ. Πρόεδρε λάβετε υπόψη σας και τα πρακτικά εδώ του Συμβουλίου, όσα έχουν υπάρξει σχετικά με θέματα που συζητάμε, πέρα από την τεχνική εκπαίδευση, που είναι ένα θέμα καθαυτό. Εμείς, κα Γραμματέα θα μπορούμε να βρούμε αυτά τα πρακτικά.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Απλώς μια βιβλιογραφική αναφορά θα υπάρχει στο τέλος, για να ξέρει κάποιος, αν θέλει να βρει περισσότερα στοιχεία σε σχέση με αυτή την περιληπτική καταγραφή, πού μπορεί να βρει τα στοιχεία αυτά για να ενημερωθεί ευρύτερα.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Πιστεύω ότι το ίδιο μπορεί να γίνει με το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, το οποίο έχει και στοιχεία και έχει κάνει και πολλές έρευνες σχετικές. Και αυτό που λέω δεν είναι να μας δοθούν πάλι οι έρευνες, οι οποίες μπορούν να μπουν σε ένα site στο internet και να τις βρίσκει ο καθένας, αυτό που λέω είναι να αξιοποιήσουν οι Προϊστάμενοι των δυο αυτών μονάδων τη δική τους ικανότητα να συνοψίσουν τα πράγματα εκείνα που θεωρούν ότι είναι χρήσιμα για το Συμβούλιο αυτό και να τα θέσουν υπόψη του Συμβουλίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ναι, το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας να το ζητήσουμε. Αλλά επειδή έχει προσπαθεί να βρει τους ρυθμούς του στον προγραμματισμό κτλ., μέχρι να φτάσει κάπου, ίσως να μην είναι έτοιμο να μας τα δώσει. Αλλά η παράκληση θα είναι να λάβει υπόψη του ο κ. Γκλαβάς και αυτά. Ο Πρόεδρος,

ο κ. Δερμιτζάκης λείπει στο εξωτερικό και τον αναπληρώνει η κ. Σοφιανοπούλου.

Χ. ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ: Τον αναπληρώ εγώ που είμαι και Εθνικός Διαχειριστής του PISA από τον Σεπτέμβριο που μας έχει περάσει. Μπορώ να πω ότι μπορούμε να συνεργαστούμε με τον κ. Γκλαβά για την πρώτη αυτή ομάδα, με τα πρώτα στοιχεία που θα φέρουμε, γιατί εγώ τουλάχιστον έχω στη διάθεσή μου τις έρευνες που έχουν γίνει τελευταία και του PISA, αλλά και την αποτίμηση αποτύπωση όχι. Είναι σε μια δύσκολη φάση το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας αυτή τη στιγμή, αλλά οι έρευνες και τ' αποτελέσματα υπάρχουν, οπότε μπορούμε τουλάχιστον στην πρώτη Ομάδα Εργασίας που είπε ο κ. Γκλαβάς να συνεργαστούμε για ό,τι στοιχεία έχουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτή η πείρα που έχετε από την αξιολόγηση του PISA, πρέπει κάποια στιγμή να μας πείτε εδώ, να μας κάνετε μια εισήγηση, πώς λειτουργεί και πώς φτάνουμε σ' αυτά τ' αποτελέσματα, γιατί έχουν κατά καιρούς λεχθεί διάφορα πράγματα. Ότι ανάλογα με το πώς συμμετέχεις, ποιους βάζεις να συμμετάσχουν κτλ., βγαίνουν και κάποια αποτελέσματα. Δεν τα ξέρω προσωπικά κι ίσως οι περισσότεροι εδώ δεν τα ξέρουμε επακριβώς. Θα ήταν χρήσιμη κάποια στιγμή να μας κάνετε μια τέτοια εισήγηση, γιατί ένα κομμάτι απ' αυτά που συζητάμε έχει σχέση και με τις χαμηλές αποδόσεις του συστήματός μας στο PISA.

Χ. ΣΟΦΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ακριβώς, κι επειδή οι χαμηλές αποδόσεις δεν είναι ακριβώς έτσι, είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα κι επειδή φέτος γίνεται πάλι, ήδη τώρα είμαστε προς το τέλος, γίνεται το PISA 2009 και υπάρχουν στοιχεία από την τελευταία εφαρμογή του προγράμματος, μπορούμε σε κάποια επόμενη συνεδρίαση να το έχουμε ίσως και σαν θέμα, έχω πολλά στοιχεία που θα μπορούσαμε να συζητήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αγαπητοί, επειδή βομβαρδίζομαι από άτομα και φορείς οι οποίοι θεωρούν ότι θα έπρεπε να έχουν μια γνώμη και μια συμμετοχή, απλώς γνωστοποιώντας τις απόψεις τους, νομίζω για λόγους διαφάνειας και πνεύματος συνεργασίας, ότι θα μ' εξουσιοδοτήσετε να δεχθώ αυτές τις απόψεις, ιδίως όταν εκφράζονται γραπτώς, πέρα από αυτές τις συναντήσεις που θα κάνουμε με τις Ενώσεις και να τις δώσουμε στην Ομάδα Εργασίας, μήπως κάποιες από αυτές μπορούν να αξιοποιηθούν, γιατί μερικές είναι σοβαρές και προέρχονται από εκπαιδευτικούς με πολύ μεγάλη πείρα, από σχολεία, από Διευθυντές, χωρίς αποκλεισμούς. Από την άλλη, αυτός ο φορέας είναι θεσμοθετημένος πώς λειτουργεί κι επομένως δεν μπορεί ο καθένας να έρχεται και να συμμετέχει. Αλλά μέχρι εκεί, για να έχουμε και μια εισδοχή απόψεων, των οποίων ενδεχομένως κάποια σημεία μπορεί να είναι χρήσιμα.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Αν δεν καταχρώμαι την υπομονή τη δική σας και των υπολοίπων, στο θέμα της τεκμηρίωσης και της διάθεσης των στοιχείων, θα ήθελα να παρακαλέσω για το εξής: Εάν συμφωνείτε, και εάν συμφωνούν τα μέλη του Συμβουλίου, να διατυπωθεί μία παράκληση, ή αν θέλετε ένα αίτημα, όπως θέλετε χρησιμοποιείτε το εσείς είστε πολύ κατάλληλος για να βρείτε τον όρο, προς το Υπουργείο Παιδείας και τις μονάδες του, να χορηγούν στους

ερευνητές τα στοιχεία που αναφέρονται σε θέματα εκπαίδευσης, για να μπορούν να κάνουν έρευνα και να συμβάλουν στον προβληματισμό, όπως π.χ των Γενικών Εξετάσεων. Κι όταν λέω γενικών εξετάσεων, δε χρειάζεται να είναι τα ονόματα των υποψηφίων. Το Υπουργείο Παιδείας μια μόνο φορά εμένα μου έδωσε αποτελέσματα γενικών εξετάσεων. Έχουμε μια τάση στη χώρα μας να κρύβουμε τα στοιχεία. Σε όλες τις χώρες του κόσμου, ο οποιοσδήποτε ερευνητής ενδιαφέρεται για στοιχεία για το εκπαιδευτικό σύστημα, όχι μόνο τα παίρνει, αλλά γίνεται και ιδιαίτερα και ευχάριστα αποδεκτός από τις εκάστοτε πολιτικές ηγεσίες, γιατί βοηθά στον προβληματισμό.

Αν λοιπόν συμφωνείτε, να διατυπώσουμε μια τέτοια παράκληση, να το πω έτσι, προς το ΥΠΕΠΘ ώστε να είναι τα στοιχεία διαθέσιμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε συνάδελφε, το αίτημα αυτό το οποίο είναι λογικό, έχει δυο επίπεδα. Το ένα είναι γενικά τι δίνεται στους ερευνητές, που είναι ένα θέμα που δεν μας ενδιαφέρει αυτή τη στιγμή, μπορούμε να το πούμε, και το άλλο είναι ειδικά για το Συμβούλιό μας και τους ανθρώπους που θα βάλουμε να δουλέψουν γι' αυτά. Αυτή την τεκμηρίωση την απαιτούμε, δεν τη ζητούμε. Και κύριε εκπρόσωπε του Υπουργείου Παιδείας, θα παρακαλούσα να πείτε στον Υπουργό και στις Υπηρεσίες ότι όταν χρειαστούμε στοιχεία, είτε είναι οι εξετάσεις, είτε είναι οι εκπαιδευτικοί, είτε είναι επιμόρφωση, πρέπει να τα έχουμε αυτά, είναι αυτονόητο, έτσι δεν είναι; Το άλλο, το γενικότερο, τι δίνουμε στους ερευνητές, ακούμε το αίτημα και χειριστείτε το όπως νομίζετε.

Ε. ΣΧΟΙΝΑΡΑΚΗ: Κύριε Πρόεδρε, στην πρόταση που κάνατε προηγούμενα και αν αυτό γίνει τελικά, σε σχέση με το διάλογο που θα έχετε με φορείς, με πρόσωπα τα οποία θέλουν να συμβάλουν και θεωρούν ότι έπρεπε να έχουν λόγο κτλ., αν το κάνετε και εξουσιοδοτηθείτε σ' αυτό σε κεντρικό επίπεδο, καλό θα είναι να γίνει και περιφερειακά, γιατί πάντα δίνεται η δυνατότητα σε κεντρικό επίπεδο να εκφράζονται όλοι αυτοί οι φορείς και σε περιφερειακό επίπεδο δε δίνεται. Καλό θα είναι λοιπόν στις 13 περιφέρειες της χώρας να υπάρξουν τέτοιες συναντήσεις αν θέλετε να είναι ο διάλογος ακόμα πιο πλούσιος.

Το δεύτερο είναι το εξής. Έχει εξουσιοδοτηθεί το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο να φέρει πρόταση η οποία θ' αποτελέσει βάση για συζήτηση...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Συγγνώμη, να το ξεκαθαρίσουμε γιατί είναι σημαντικό αυτό. Δεν θα είναι πρόταση, είναι περιγραφή του θέματος και των καταστάσεων και όλα αυτά.

Ε. ΣΧΟΙΝΑΡΑΚΗ: Ναι, δεν θα είναι πρόταση, σωστά διορθώνετε. Αυτό λοιπόν να έρθει σ' εμάς πριν, για να έχουμε γνώση του θέματος και να κουβεντιάζουμε στη συνέχεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Παπαντωνόπουλε.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Παρ' όλο που δεν είμαι ο ειδικότερος σε σχέση με αυτά τα θέματα επικοινωνίας τα οποία τέθηκαν τελευταία και είναι πάρα πολύ ουσιαστικά, θα πρότεινα να διερευνηθούν εκ μέρους σας σε επίπεδο οικονομικό και σε επίπεδο υποδομής, ενδεχομένως να χρειάζεται και κάποιο

προσωπικό, η δυνατότητα μιας δικτυακής πύλης που θ' ανοίξει το ΕΣΥΠ γι' αυτό το διάλογο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έχετε δίκιο και το έχουμε πει με τον Υπουργό, κάποια στιγμή το είπαμε, γιατί έτσι κυρίως διευκολύνεται. Η κ. Σκουλά έχει αποσπασθεί εδώ για να βοηθήσει γραμματειακά, να παίρνει αυτά τα πράγματα, να διακινεί κτλ., πέρα από την Γραμματεία του ΕΣΥΠ που είναι η κ. Σουφλή. Κυρία Σκουλά αυτό το είπαμε και πρέπει να γίνει και να το αναλάβετε.

Κ. ΣΟΥΤΣΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, άκουσα μ' ενδιαφέρον όλα αυτά τα οποία ακούστηκαν, αλλά επειδή έχω την ιδιομορφία να εκπροσωπώ και να εκπροσωπούμε, διάφορους χώρους της εκπαίδευσης, έχω μια πολυπλοκότητα στη σκέψη μου. Για τα όποια συστήματα παραθέσει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο θα πρέπει να λάβει κατ' αρχήν υπόψη του κάποια κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά που διέπουν την Ελλάδα. Δηλαδή το όποιο βρετανικό, γαλλικό, αγγλικό, ιταλικό σύστημα, ενδεχομένως δεν θα έχει καμία ουσιαστική υλοποίηση στα δικά μας τα δεδομένα. Πολλώ δε μάλλον θα πρέπει να λάβουν υπόψη όλοι αυτοί οι κύριοι οι οποίοι θ' ασχοληθούν μ' αυτό το θέμα και ενδεχομένως κι εγώ, ότι ο χώρος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναπροσαρμόζεται.

Αυτή τη στιγμή, επειδή το ζω από κοντά, τα 23 Πανεπιστήμια, τα 16 Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, είναι πλέον 40 σχεδόν ΑΕΙ. Άρα απευθυνόμαστε πια σε μια βαθμίδα εκπαίδευσης ανώτατη και δεν έχουμε αντιμετωπίσει το θέμα της ενδιάμεσης κατάστασης μεταξύ των Λυκείων και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα όποια τεχνικά, επαγγελματικά Λύκεια, τα οποία σήμερα έγιναν ΕΠΑΛ και νομίζω, επειδή την έζησα την προσπάθεια αυτή μέσα στο Υπουργείο, έγιναν με την άποψη της καταξίωσης της τεχνικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, έφεραν μια αμφισβήτηση, όσον αφορά το αν είναι ΤΕΕ ή είναι κάτι άλλο; Τα ΤΕΕ σαν μέτρο σύγκρισης ήταν μια απογοητευτική κατάσταση την οποία αντιμετωπίζαμε ρατσιστικά μέσα στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δηλαδή ρωτούσαμε «εσύ παιδί μου είσαι ΤΕΕ;» Από πού το καταλαβαίναμε. Ακόμα και απ' τον τρόπο έκφρασης. Και λάβετε επίσης υπόψη ότι όλη η Ελλάδα και όλη η εκπαιδευτική κοινότητα δεν είναι Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Υπάρχουν περιφερειακά Ιδρύματα ανώτατου επιπέδου, ποιοτικά άριστα, τα οποία δεν προσελκύουν. Το πρόβλημα που αντιμετώπιζα εγώ στη χωροταξική κατανομή των Ιδρυμάτων, ήταν τα γεωγραφικά πρωτίστως κριτήρια και όλα τ' άλλα δυστυχώς προέκυπτε να είναι δευτερευούσης σημασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Βέβαια αυτό είναι το πρόβλημα και το θέμα της τριτοβάθμιας, το οποίο εμάς δεν μας απασχολεί, παρά μόνο ως προς την είσοδο σ' αυτά. Και βεβαίως κάποια στιγμή θ' ακούσουμε και τι λένε τα Ιδρύματα αυτά ως προς τη συμμετοχή τους, διότι υπάρχει μια πικρία και επισημαίνεται ένα παράδοξο, ότι στην Ελλάδα οι μόνοι που δεν έχουν λόγο για τους φοιτητές τους είναι τα Πανεπιστήμια. Όμως πώς να έχουν λόγο; Να έχουν λόγο ως προς τα διδασκόμενα στην εκπαίδευση; Να έχουν λόγο ως προς τον τρόπο εξετάσεως; Δεν ξέρω, πρέπει να βρούμε αυτή τη συμμετοχή και να μας πουν κι οι ίδιοι πώς την σκέφτονται. Κάπου δηλαδή αυτό το θέμα να το αντιμετωπίσουμε. Αλλά ως προς αυτό το σημείο που εφάπτεται του Λυκείου και της γενικής παιδείας.

Κ. ΣΟΥΤΣΑΣ: Επιτρέψτε μου κ. Πρόεδρε να κάνω την εξής παρεμβολή. Ότι αυτή τη στιγμή ο αριθμός θέσεων που δίνει κάθε χρόνο το Υπουργείο είναι πολύ περισσότερος από τον αριθμό αποφοίτων των Λυκείων. Άρα αυτή η γύμνια που παρουσιάζεται το Σεπτέμβριο, όσον αφορά τ' αποτελέσματα εισαγωγής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είναι εκ των πραγμάτων απογοητευτικά, είναι μαγική εικόνα. Άρα τα Ιδρύματα θα πρέπει να λάβουν θέση πάνω στον αριθμό εισακτέων. Και εκεί δεν είναι θέμα πλέον πολιτικής βούλησης, αυτό θα πρέπει να επιδιώξει και να επισημάνει η Επιτροπή. Είναι η ικανοποίηση των αναγκών των Ιδρυμάτων, όσον αφορά την λειτουργικότητά τους, αλλά και την εξυπηρέτηση της κοινωνικής δομής και του ιστού της χώρας μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε συνάδελφε, ως Πρύτανης του μεγαλύτερου Πανεπιστημίου επί 6 χρόνια, τα έχω ζήσει αυτά που λέτε, τα έχουμε αντιμετωπίσει κι έχουμε κάνει χιλιάδες συζητήσεις. Πράγματι, τα Ιδρύματα θέλουν να έχουν λόγο στον αριθμό των ανθρώπων που θα εκπαιδεύσουν, αυτό είναι εκ των ων ουκ άνευ. Όμως, η κάθε κυβέρνηση, προκειμένου να ασκεί μια κοινωνική πολιτική, αυξάνει τον αριθμό αυτόν και έχει καταστεί αστείο στα Τμήματα, όταν συζητάμε, γιατί πάντοτε ρωτώνται τα Τμήματα, πόσους θα πάρουνε, η Φιλοσοφική, η Ιατρική, και λέει λοιπόν η Ιατρική «θέλουμε 200» και γελάνε τα μέλη, γιατί ξέρουν ότι απ' τους 200 θα τους στείλουν 400. Και τίθεται ένα ερώτημα το οποίο είναι ρητορικό ερώτημα. Και αυτό είναι διαχρονικό, δεν συμβαίνει ούτε τώρα, ούτε λίγο πιο παλιά, είναι επί χρόνια αυτό το πράγμα. Επομένως, είναι ένα μεγάλο θέμα.

Π. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ: Στα θέματα των εξετάσεων έχουν λόγο τα ΑΕΙ, γιατί στην Κεντρική Επιτροπή των εξετάσεων συμμετέχουν και πανεπιστημιακοί και είναι λογικό να συμμετέχουν και πανεπιστημιακοί και να συμμετέχουν και συνάδελφοι από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, γιατί είναι ο κρίκος ανάμεσα στα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Το ένα φέρνει το άλλο. Αυτό που έχω ακούσει από τους Πρυτάνεις και συζητήσαν στην τελευταία Σύνοδο, είναι κατά πόσον η ύλη που διδάσκουμε στα σχολεία είναι αυτή που χρειάζεται στα Πανεπιστήμια. Δηλαδή οι ίδιοι οι Πρυτάνεις μας λένε και ακούστε το οι εκπαιδευτικοί γιατί έχει μια σημασία, ότι «διδάσκουμε και ζητάμε πολύ περισσότερα απ' αυτά που πραγματικά χρειάζονται στο Πανεπιστήμιο». Είτε πρόκειται για τη Φυσική, είτε πρόκειται για διάφορα θέματα, για τα Μαθηματικά. Θεωρούν ότι διδάσκουμε πράγματα τα οποία κανονικά διδάσκονται στα πρώτα έτη του Πανεπιστημίου και τα διδάσκουμε εμείς στην εκπαίδευση, χάνεται πολύτιμος χρόνος και αφαιρείται από τη γνώση βασικών θεμάτων, γνώσεων που πρέπει να έχουν και που χρειάζονται μετά στα Πανεπιστήμια. Αυτά είναι θέματα που μπορούμε να τα συνεννοηθούμε και μαζί τους κι όταν φτάσουμε στο να πούμε πώς περίπου θα διαμορφωθούν τ' αναλυτικά προγράμματα, διότι εμείς δεν μπορούμε να συντάξουμε αναλυτικά προγράμματα, ως αρχές που λέγατε προηγουμένως, αρχές, κατευθύνσεις, να είναι αυτές οι κατευθύνσεις μεταξύ άλλων. Και θα βοηθήσουμε, γιατί αυτά τα πράγματα δεν έχουν ακουστεί, τουλάχιστον συστηματικά και δεν έχουν δοθεί τέτοιες κατευθύνσεις συστηματικά. Κατά καιρούς έχουν λεχθεί διάφορα.

Χ. ΣΧΟΛΙΝΑΚΗ: Με ευκαιρία αυτό που είπατε κ. Πρόεδρε, ήθελα να πω ότι είναι ένα από τα πολλά που είναι πάρα πολύ βασικά. Π.χ. το ότι κάνουμε περισσότερα πράγματα απ' αυτά που χρειάζονται, φαίνεται και από την μορφή που παίρνει το Λύκειο πολλές φορές, δίνοντας προβάδισμα σε μια επιστημοσύνη που είναι άχρηστη, παραμελώντας και άλλα αντικείμενα δημιουργικής απασχόλησης και εξέλιξης των μαθητών, αλλά και μία παραποίηση του σχολείου, παραμελώντας την παιδαγωγική αξία του σχολείου. Είναι ένα από τα πολύ βασικά που πρέπει να συζητήσουμε αυτό το οποίο θίξατε.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Άμα είναι έτσι θα τρελαθούμε τελικά, συγνώμη για την έκφραση. Δηλαδή πρόσφατα έγιναν τα ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ για το Δημοτικό Σχολείο, τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα. Πήρα το ενδεικτικό μιας μαθήτριας που φοίτησε σε γερμανικό σχολείο, Γερμανίδας, η οποία πηγαίνει στο σχολείο στα 7 της χρόνια, όχι στα 6 που πάνε στην Ελλάδα. Και λέει στο τέλος της χρονιάς ότι στα Μαθηματικά στην Α' τάξη διδάχθηκε τους αριθμούς ως το 20 και να κάνει πράξεις. Πρόσφατα στην Ελλάδα, πέρα από το ότι πήγαιναν τα παιδιά σε μικρότερη ηλικία στην Α' Δημοτικού, περίπου ένα χρόνο νωρίτερα, τους κατεβάσαμε την ύλη και κάνουν πράξεις ως το 100. Γι' αυτό εγώ είπα από την αρχή, ότι αν δεν το δούμε απ' την αρχή το σύστημα θα χωλαίνει. Τώρα αναμορφώθηκαν τα προγράμματα, το 2004 και γράφτηκαν τα βιβλία και τρελάθηκαν οι μαθητές και οι γονείς κι εμείς. Άρα πού πάμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτά θα τεθούν και μπορούμε ως γενικές κατευθύνσεις να τα συζητήσουμε. Ως γενικές κατευθύνσεις θα τα συζητήσουμε. Το θέμα της ύλης ας πούμε, κ. Πρόεδρε της ΔΟΕ δεν σημαίνει ότι αυτό που έκαναν οι Γερμανοί είναι το σωστό, πρέπει να το συζητήσει κανείς και αυτό.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Όχι βέβαια, αλλά όμως ότι έχουν πελαγώσει οι γονείς, οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές είναι βέβαιο με τα νέα βιβλία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτό που λέτε έχει σημασία.

Π. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ: (Μιλά εκτός μικροφώνου)

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Να σας πω ένα παράδειγμα. Τα βιβλία του '84-'85 είχαν εφαρμοστεί πιλοτικά, 20 χρόνια πριν, είχαν ενημερωθεί οι εκπαιδευτικοί για ένα χρόνο πριν μπουν. Αυτά τα βιβλία επειδή πίεζε η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα χρήματα κτλ., μπήκαν ως έτυχε στο σχολείο, χωρίς να ενημερωθεί κανένας. Και ήρθαν παιδιά στη Β' Δημοτικού να κάνουν τους αριθμούς από το 100 και πάνω, ενώ είχαν διδαχθεί στην Α' Δημοτικού ως το 20. Αν αυτό εσείς το λέτε προγραμματισμό, με συγχωρείτε πάρα πολύ, εγώ δεν διακατέχομαι από σύνδρομα ούτε φιλοκυβερνητικά ούτε αντικυβερνητικά. Κάνουμε την έρευνα και θα την φέρω, του Ινστιτούτου Παιδαγωγικών Ερευνών της ΔΟΕ, μιας και το Υπουργείο δεν έκανε έρευνα για τα νέα βιβλία, θα σας δείξω τι λένε οι εκπαιδευτικοί της πράξης γι' αυτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σ' αυτό τον τόπο συζητάμε συνεχώς μια σειρά από «δυστυχώς». Δηλαδή όταν ακούσετε συζητήσεις εκπαιδευτικών, η λέξη η

οποία έχει υπερβολική συχνότητα είναι το «δυστυχώς». Ενώ αναγνωρίζουμε ότι πρέπει να γίνει αυτό ή εκείνο, πάμε στο «δυστυχώς». Αυτό να δούμε πώς μπορούμε να το ξεπεράσουμε.

Π. ΜΠΙΣΤΑ: Άκουσα τον Πρόεδρο της ΔΟΕ, τον κ. Μπράτη, που μίλησε για τα βιβλία κι έχει δίκιο. Όμως στην Ελλάδα, εμείς οι εκπαιδευτικοί και γι' αυτό πάντοτε δημιουργούνται τόσα προβλήματα με τόσες εντάσεις, για το βιβλίο του μαθητή, επειδή εμείς οι εκπαιδευτικοί δεν έχουμε επιμορφωθεί στο πώς να διδάσκουμε αξιοποιώντας τ' αναλυτικά προγράμματα. Τ' αναλυτικά προγράμματα και του '96, '97, '98, δεν κατέβηκαν στη διδακτική πράξη, γιατί οι εκπαιδευτικοί δεν σχεδιάζουν με το αναλυτικό πρόγραμμα, αλλά διδάσκουν βάσει του βιβλίου που είναι γραμμένο για το μαθητή. Γι' αυτό, όπως είπε και ο κ. Παπαντωνόπουλος, ένα θα συζητάμε, δέκα θα αναφύονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Η συστημική άποψη που είπαμε ότι όλα είναι αλυσίδα και συνδέονται, είναι αυτό, αυτή είναι η πραγματικότητα.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Ενημερώθηκα για τα βιβλία και πρέπει να πω κι εγώ πέντε πράγματα. Τα βιβλία αυτά σχεδιάστηκαν με βάση τα καινούργια αναλυτικά προγράμματα. Μιλάμε για την υποχρεωτική εκπαίδευση, Δημοτικό και Γυμνάσιο. Το 2003 έγινε προκήρυξη για τη συγγραφή τους, ήταν μια πρωτοφανής προσπάθεια, αναφερόμαστε σε 400 εκπαιδευτικά πακέτα συνολικά, περίπου 150 διδακτικά βιβλία τα οποία συνοδεύονται από βιβλίο του δασκάλου, τετράδιο του μαθητή, χάρτες, DVD, CD. Όλα αυτά ήταν ένας τεράστιος αριθμός, μια τεράστια προσπάθεια. Υπήρξαν πολλά προβλήματα, συνήθως ακυρώνουμε μια προσπάθεια από τα 5 ή 10 προβληματικά βιβλία. Εγώ δεν ισχυρίζομαι ότι όλα τα βιβλία είναι άριστα, υπάρχουν πάρα πολλά βιβλία τα οποία θα πρέπει ν' αντικατασταθούν, να βελτιωθούν, αλλά ας βλέπουμε όμως και την καλή πλευρά του θέματος. Να πούμε ότι ορισμένα βιβλία στο Δημοτικό είχαν φτάσει την 25ετία, δηλαδή ήταν 25 χρόνια στα σχολεία. Τι ήταν προτιμότερο: να τα κρατήσουμε ή ν' αλλάξουμε κάποια βιβλία, με όλα τα προβλήματα;

Φυσικά θα πρέπει να γίνεται πειραματική εφαρμογή των βιβλίων πριν πάνε στα σχολεία. Μέσα σε μια τόσο μεγάλη αναγκαιότητα ν' αλλάξουν τα βιβλία που διδάσκονταν στην εκπαίδευση πολλά χρόνια, προτιμήθηκε να πάνε τα βιβλία αυτά στα σχολεία, παρ' όλο που η διαδικασία δεν ήταν σωστή, υπό την έννοια του ότι δεν είχε γίνει πειραματική εφαρμογή.

Επίσης, η αξιολόγηση αυτών των βιβλίων καθυστέρησε πάρα πολύ, στην αρχή βεβαίως δεν είχε προγραμματισθεί. Εκ των υστέρων το παιδαγωγικό σύστημα αποφάσισε ότι έπρεπε οπωσδήποτε να γίνεται αξιολόγηση. Ήταν όλα έτοιμα για να γίνει, δυστυχώς όμως οι διεθνείς διαγωνισμοί, που επιβάλλονται από τους ευρωπαϊκούς κανόνες, καθυστερούν τις διαδικασίες, έγιναν προκηρύξεις, άγονοι διαγωνισμοί, διεθνείς διαγωνισμοί. Εν πάση περιπτώσει θα γίνει έστω και καθυστερημένα η αξιολόγηση αυτών των βιβλίων.

Γενικώς, χωρίς να ωραιοποιούμε την κατάσταση, αλλά και χωρίς να μηδενίζουμε, έγιναν πράγματα τα οποία έχουν θετικά αποτελέσματα στο εκπαιδευτικό σύστημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Πρόεδρε θα μου επιτρέψετε να εκφράσω μια αιρετική άποψη, ότι δίνουμε μια υπερβολική βαρύτητα στο βιβλίο και μάλιστα το ένα, τα γνωστά πράγματα, και δεν έχουμε δώσει την έμφαση που χρειάζεται στη σχέση διδασκαλίας, διδάσκοντας, διδασκόμενου και πώς αποκτώνται οι γνώσεις με την αυτενέργεια και με τη δουλειά στη βιβλιοθήκη και στην τεχνολογία κι όλα αυτά. Νομίζω ότι , αν μιλάμε για μια ριζική αλλαγή που πρέπει να την επιδιώξουμε, τουλάχιστον ως πρόταση, πρέπει να τα πούμε αυτά τα πράγματα για να είμαστε εντάξει με τη συνείδησή μας. Πρέπει ν' αλλάξει αυτό το σύστημα. Δεν σημαίνει ότι θα καταργηθεί το βιβλίο, το οποίο πάντοτε είναι ένα σημείο αναφοράς και πρέπει να είναι και εναλλακτικό βιβλίο , για να μπορέσουμε επιτέλους να συγκρίνουμε περισσότερες απόψεις. Αυτά πρέπει να γίνουν. Αλλά καμιά φορά κρεμόμαστε από το βιβλίο, ενώ το πρόβλημα δεν είναι τόσο το βιβλίο, όσο ποια σχέση υπάρχει στη διδασκαλία, τι κάνει ο δάσκαλος και τι αναθέτει στους μαθητές και πόσο δουλεύουν οι μαθητές για ν' αγαπήσουν αυτό που κάνουν, πόσο μόνοι τους βρίσκουν τις πληροφορίες, τις επεξεργάζονται, τις παρουσιάζουν. Αυτά που συμβαίνουν, τα ξέρετε καλύτερα από μένα, σε πάρα πολλά σχολεία, σε μερικά και μέσα στην Ελλάδα, τα περισσότερα εκτός Ελλάδος, σε διάφορες χώρες. Αυτά είναι που θα θέλαμε κι εσείς ως Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, κάπου να τα μελετήσουμε, αυτό που λέμε «ανασχεδιασμός του αναλυτικού προγράμματος» και το άλλο που λέμε «αξιοποίηση βιβλιοθηκών και εκπαιδευτικής τεχνολογίας». Πρέπει αυτά να μας απασχολήσουν και να φτάσουμε σε κάποιες προτάσεις.

Δεν είμαι αιθεροβάμων να θεωρώ ότι έχουμε τις βιβλιοθήκες στο δημόσιο σχολείο κι ότι έχουμε την τεχνολογία αναπτυγμένη. Αλλά από το σημείο αυτό, μέχρι να πούμε ότι επειδή δεν έχουμε όλες τις βιβλιοθήκες, ή επειδή δεν έχουμε την τεχνολογία έτοιμη, δεν πρέπει να προχωρήσουμε, εκεί ο ρόλος ο δικός μας, αφού είναι στρατηγικός, αφού είναι ουσιαστικός, πρέπει να είναι και σ' αυτά τα πράγματα. Να προχωρήσουμε και σε κοστολόγηση, ώστε όλοι να πάρουν τις ευθύνες τους.

Εμείς δηλαδή πρέπει κάπου να φτάσουμε και αυτό θα θεωρήσω πάρα πολύ σημαντικό από τη συζήτησή μας εδώ, πώς θ' αναδείξουμε έναν άλλον τρόπο διδασκαλίας, που θέλει και την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού που δεν έχει μάθει σ' αυτό τον τρόπο διδασκαλίας, αλλαγή ρόλων, όλα αυτά τα πράγματα που οι εκπαιδευτικοί τα ξέρετε και τα λέτε. Αυτά είναι η ουσία που πρέπει να βγάλουμε , αν μιλάμε για αναμόρφωση του Λυκείου. Αλλιώς για να προσθέσουμε κάποια μαθήματα και ν' αφαιρέσουμε, δεν έχει νόημα να μαζευτούμε τόσοι άνθρωποι εδώ. Έχουμε λοιπόν ουσιαστική δουλειά να κάνουμε και πιστεύω ότι μπορούμε να φτάσουμε σε προτάσεις που εγώ λέω ότι θα είναι ηθικά, παιδευτικά, κοινωνικά, δεσμευτικές για οποιονδήποτε θα κληθεί να πάρει αποφάσεις.

Ν. ΠΑΪΖΗΣ: Ένα επιχείρημα μια και κάναμε κι έναν δεύτερο μικρό κύκλο και ήταν το θέμα «ύλη και βιβλία». Αφορά το Λύκειο. Νομίζω ότι καταλήγουμε ότι η ύλη είναι ένα άλλοθι που το χρησιμοποιεί κάποιος ο οποίος δεν έχει άλλους εναλλακτικούς τρόπους να περάσει γνώσεις και δεξιότητες, κυρίως στους μαθητές του, τρέχει πίσω από την ύλη και μπορεί να γίνει και το άλλοθι της δασκάλας της Α' Δημοτικού. Έχω ακούσει δασκάλα της Α' Δημοτικού να λέει «δεν προλαβαίνω να βγάλω την ύλη». Λοιπόν αυτό είναι στρατηγικό σημείο και θα σταθούμε στην ύλη. Στην ύλη έχουμε κάνει λάθος. Τα παιδιά όταν

μπαίνουν σε αγγλικό Πανεπιστήμιο, στο 1^ο έτος στα Μαθηματικά διδάσκονται την ύλη της Γ' Λυκείου, που εμείς την έχουμε εξετάσει μια βαθμίδα πιο κάτω. Γιατί;

Το δεύτερο. Ενώ όλοι έχουμε καταλήξει, το ακούω από τρεις Υπουργούς αυτό, να μειώσουμε την ύλη, το πρόβλημα δεν είναι εκεί, το έχουν απαντήσει οι Ομοσπονδίες και οι εκπαιδευτικοί χρόνια, να μεταφέρουμε τη βαρύτητα από την λεπτομέρεια της άσκησης στις βασικές έννοιες. Θέλετε να δείτε πού θα κοπεί η μισή Ελλάδα; Βάλτε θέμα στη Φυσική της Α' κατεύθυνσης το θεμελιώδη νόμο της Μηχανικής, τη σημασία για τον πολιτισμό και για τον κόσμο, που έχει και διαθεματικότητα, του θεμελιώδους νόμου της Μηχανικής. 2004: η ΓΣΕΕ, με το Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής, κάνει μια έρευνα και εξετάζει τα θέματα των εξετάσεων της τότε μεταρρύθμισης που είχε γίνει με τα 12. Διότι το 3^ο και το 4^ο θέμα, ήταν αν θυμόσαστε, τα θέματα τα οποία έπρεπε να έχουν τη δημιουργικότητα και τη συνθετικότητα. Εκεί πετύχαμε έναν στόχο. Από εκεί που είχαμε Ιστορία γενικής παιδείας και κατεύθυνσης να παπαγαλίζεται, με το 3^ο και 4^ο θέμα, και οι δυο πηγές, οι οποίες συγκρίνονται δηλαδή, έμαθε ολόκληρο το εκπαιδευτικό σύστημα πώς κατρακυλάει ο εθνικός μέσος όρος από το 18 που ήταν στην Ιστορία στο 8 που είναι επί χρόνια σήμερα. Όμως βοήθησε το Λύκειο να μάθει να χρησιμοποιεί πηγές. Θα έπρεπε να το μάθει και το Γυμνάσιο και το Δημοτικό.

Και το πιο σημαντικό και το τελευταίο. Αν το κάνετε σε όλα τα μαθήματα, τότε θα δείτε ότι στην κατεύθυνση τη θετική και την τεχνολογική, το 3^ο και το 4^ο θέμα έχουν πάντα μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχίας και τα μικρότερα ποσοστά επιτυχίας τα έχει το 1^ο θέμα και το 2^ο, εκεί που ήταν οι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα: 2004, το θέμα με τη μεγαλύτερη αποτυχία αφορά το πεδίο ορισμού. Αυτό που όλοι οι εκπαιδευτικοί λένε ότι «αν δε μάθεις σωστά στο παιδί το πεδίο ορισμού μιας συνάρτησης στη Β' Γυμνασίου και στο Λύκειο να το επαναλάβουμε δεν θα μάθει ποτέ».

Εγώ νομίζω ότι αν μιλήσετε με τους Πρυτάνεις και τους Καθηγητές των Πανεπιστημίων, θα σας ζητήσουν να πιστοποιείται ότι γνωρίζει ο πρωτοετής Μαθηματικός το πεδίο ορισμού και όχι τη σύνθετη παράγωγο, η οποία υπάρχει στην υπολεπτομέρεια της υποάσκησης κτλ. Είναι ένα άλλοθι αυτή η ύλη, η οποία έχει φτιαχτεί έτσι ώστε να μην προλαβαίνει κανένας, να μη δοθεί χρόνος ν' ασχοληθείς, να μπει στην ουσία, αλλά και στις ομορφιές των επιστημών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτό που λέτε είναι μια μεγάλη αλήθεια και πρέπει να μας απασχολήσει, διότι είναι και το κατ' εξοχήν πρόβλημα, τουλάχιστον είναι από τα κύρια προβλήματα. Ο εκπαιδευτικός κυνηγάει την ύλη, είναι καλός εφόσον βγάζει την ύλη, γιατί όλα είναι συνδεδεμένα με την εισαγωγή στα Πανεπιστήμια και έχουμε παράπονα από τους γονείς, εάν δεν έχεις βγάλει την ύλη, κι ελέγχεται, ενώ θα μπορούσαν να τεθούν μορφωτικοί στόχοι, να τεθούν γενικότερα πλαίσια και μέσα σ' αυτά να κινηθούμε και ν' αφήσουμε και μια ελευθερία στο δάσκαλο. Το δε σύστημα των εξετάσεων και η πιστοποίηση, είναι αυτή που θ' αλλάξει και τον τρόπο διδασκαλίας. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Αν εξετάζεις διαφορετικά, θ' αλλάξεις και τον τρόπο διδασκαλίας. Αυτά είναι που πρέπει να εισηγηθούμε, όχι διότι θα τ' ανακαλύψουμε για πρώτη φορά εμείς, αλλά γιατί πρέπει να επιμείνουμε και

να τα κάνουμε συνείδηση των ανθρώπων. Έχουν ωριμάσει νομίζω στη συνείδηση του ελληνικού λαού, της ελληνικής κοινωνίας, να ληφθούν αποφάσεις πλέον από όποιον είναι στην κυβέρνηση.

A. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Θέλω να επισημάνω, όσον αφορά τα βιβλία, γιατί φτάσαμε εκεί πέρα από την ύλη, και συνδέονται τα δύο, διότι ο διδάσκων θα πρέπει να δει ποια θέση θα πάρει όσον αφορά τις πληροφορίες. Π.χ. για το βιβλίο της Ρεπούση, της Στ' Δημοτικού, μιλήσαμε ότι δεν είναι σωστές κάποιες τοποθετήσεις. Γι' αυτό το βιβλίο δόθηκε από το Υπουργείο η υπόσχεση ότι αποσύρεται. Αποσύρθηκε στο Δημόσιο, όμως υπάρχει στο ιδιωτικό σχολείο Μωραΐτη και διδάσκεται. Από κει και πέρα οι υποψήφιοι που πάνε, πώς κρίνονται σε ερωτήσεις όταν ο ένας έχει τη μία είδηση και ο άλλος έχει την άλλη είδηση; Ένα αυτό. Στο βιβλίο της Γ' Γυμνασίου υπάρχει στην 116 σελίδα, τοποθέτηση σχετικά με τις μειονότητες, υπάρχει μειονότητα στην Μακεδονία μας και μάλιστα από το συγγραφέα με συνέντευξη του κτλ. παρατίθεται. Ή άλλα στοιχεία υποψηφίων για την έδρα Σλαβικών σπουδών που έχουμε στο Πανεπιστήμιο, και έχουν προταθεί κατά προτεραιότητα, μια κυρία η οποία έχει ως αντικείμενο επιστημονικό...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτά ξέρετε, είναι προσωπικά δεδομένα αφ' ενός, το τελευταίο που λέτε και μερικά απ' αυτά νομίζω δεν ισχύουν κιόλας.

A. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Δεν αναφέρω ονόματα, είναι υπό αίρεση.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Τα ψάχνετε πάντως τα βιβλία.

A. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Και βέβαια.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Στην Στ' Δημοτικού στα Μαθηματικά όμως δεν είδατε ότι στον παγκόσμιο πληθυσμό αναφέρει ως πηγή την CIA.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, με συγχωρείτε, διαδικαστικά, συζητούμε τα βιβλία τώρα; Γιατί αν συζητούμε τα βιβλία να τοποθετηθώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όχι.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Δυο λόγια κ. Πρόεδρε, για να μη μείνουμε σε λεπτομέρειες, και για τα θέματα του βιβλίου στη σχολή Μωραΐτη και για τα θέματα της σελίδας 116, έχουν υποβληθεί ερωτήσεις στη Βουλή, υπάρχουν απαντήσεις και από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και από το Υπουργείο Παιδείας, να μην μπούμε τώρα σε αυτή τη διαδικασία κ. Πρόεδρε. Απλώς υπάρχουν απαντήσεις.

Αλλά στην ουσία τέσσερα πράγματα είναι εκείνα τα οποία θα πρέπει να προσέξουμε ιδιαίτερα. Το ένα είναι τα προγράμματα. Πολύ σωστά έθεσε το θέμα της ύλης ο κ. Παΐζης, γιατί φτάσαμε στο εξής φαινόμενο. Από κει που τα προγράμματα σπουδών όλου του Λυκείου, για παράδειγμα ήταν 10 σελίδες, τώρα έχουμε έναν τόμο. Από την άλλη μεριά αυτό το πρόγραμμα σπουδών επηρεάζει πάρα πολύ τη συγγραφική ομάδα, η οποία τις περισσότερες φορές επιδιώκει να αναφέρει λεπτομέρειες μέσα για να μην θεωρηθεί ότι είναι επιστημονικά κατώτερη, ιδιαίτερα οι πανεπιστημιακοί Άρα λοιπόν εκεί πρέπει να δώσουμε τη μεγάλη βαρύτητα.

Το δεύτερο είναι στο βιβλίο. Και ο τρόπος αυτός, ο τελευταίος, με όλα αυτά τα πακέτα, απέδειξε ότι δεν είναι σωστός ο τρόπος με τον οποίο τα βιβλία συγγράφονται, θα πρέπει να υπάρξει μια άλλη προοπτική και λογική στη συγγραφή των βιβλίων και πολύ περισσότερο στην έννοια όχι του ενός βιβλίου, αλλά περισσότερων βιβλίων και επιλογής από περισσότερα βιβλία.

Το τρίτο είναι η μεθοδολογία και το τέταρτο είναι η επιμόρφωση, αυτό που λέει ο κ. Μπράτης και επιμένει, και όχι μόνο ο κ. Μπράτης. Δηλαδή οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να μάθουν ότι υπάρχουν νέες μέθοδοι και να τους υποδείξουμε πώς θα κάνουν καλύτερα τη δουλειά τους. Και αυτό δεν μπορεί να γίνει αλλιώς παρά με ένα σωστό σύστημα επιμόρφωσης. Ευχαριστώ.

Π. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ: Σε κάποια πράγματα με κάλυψε ο κ. Γκλαβάς, σε ό,τι αφορά τα βιβλία, τα αναλυτικά προγράμματα κτλ. Ήθελα να πω όμως και το εξής. Αυτό που συνέβαινε στο παρελθόν σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα, να υπάρχουν αναλυτικά προγράμματα και από αυτά να εφαρμόζονται, μάλλον να υλοποιούνται, στο σχολείο το 50% ή το 40% εξαρχής, διότι γράφαμε 200 σελίδες στο βιβλίο και λέγαμε οι 100 είναι η διδακτέα ύλη, σιγά-σιγά έχει περιοριστεί και με τα βιβλία του Γυμνασίου τα τελευταία από το 2003 που βγήκαν, μπήκε κι ένας περιορισμός σε ό,τι αφορά και τον όγκο των σελίδων σε σχέση με τον αριθμό των διαθέσιμων ωρών. Άρα γίνεται κι εκεί κάποια βελτίωση. Επίσης ότι όλο το πακέτο εδώ στη θεματολογία, αξιοποίηση βιβλιοθηκών, ανασχεδιασμός αναλυτικών προγραμμάτων, σχολικά βιβλία και σχολικός χρόνος, είναι άμεσα συνδεδεμένο το ένα με το άλλο και θα πρέπει να το δούμε ως πακέτο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι νομίζω ότι ήταν μια ουσιαστική συζήτηση αυτή που κάναμε και θέλω να σας ευχαριστήσω όλους και όλες.

Δώσαμε ένα βάρος στον κ. Γκλαβά, αλλά νομίζω ότι το αποδέχεται, αν όχι ευχαρίστως, τουλάχιστον με ανοχή. Θέλουμε για την επόμενη συνάντησή μας να έχουμε ένα μικρό κείμενο, με σημεία περισσότερο, στα οποία να δούμε αυτό το θέμα της αξιολόγησης, τα προβλήματα που έχει, τις προεκτάσεις, τις δυσκολίες, όλα αυτά τα πράγματα.

Θα σας παρακαλέσω όλους και ιδιαίτερα τις Ενώσεις των εκπαιδευτικών, να δώσουν ό,τι υλικό έχουν στα χέρια τους και επίσης επαναλαμβάνω ότι αν θέλετε να στείλετε ανθρώπους να συνεργαστούν, είναι ευπρόσδεκτοι. Το ίδιο ισχύει και για τους ανθρώπους που είναι στην Επιτροπή. Εάν κάποιος συνάδελφος θα ήθελε να συνεργαστεί με τον κ. Γκλαβά, διότι έχει δουλέψει σ' αυτά κι έχει πράγματα να πει, τουλάχιστον από τη δική μας πλευρά είναι ευπρόσδεκτος.

Κύριε Γκλαβά αναλαμβάνετε ότι αυτό θα μας το δώσετε τουλάχιστον δυο μέρες πριν την επόμενη συνεδρίαση, για να το διανεμήσουμε και όσο μπορείτε θ' αξιοποιήσετε την τεκμηρίωση και ό,τι στοιχείο μπορεί να σας δώσουμε. Σας ευχαριστώ.

Η συνεδρίαση λήγει στις 12.30 το μεσημέρι της Παρασκευής 27 Μαρτίου 2009.

Η αρμόδια
υπάλληλος του ΕΣΥΠ

Ο Πρόεδρος του ΣΠΔΕ

Αγγελική Σουφλή

Καθηγητής Γεώργιος Μπαμπινιώτης